

RESUM DE LES NOTÍCIES MÉS DESTACADES D'AQUESTS DARRERS DOTZE MESOS

Gestos d'esperança del 2014

Sor Adela, una vida entregada a Egipte

Sor Adela Blanes té 85 anys. Va arribar a Egipte el 1956, i des de llavors aquesta missionera mallorquina del Sagrat Cor ha estat testimoni de l'agitada història d'una nació que considera ja casa seva. Aquesta religiosa ha treballat sobretot en l'educació de la població femenina i ha aconseguit posar fi a la pràctica de l'ablació del clítoris a Bayadeya, una ciutat de 28.000 habitants. La seva defensa de l'ésser humà l'ha unida al llarg de la seva experiència vital a la de la convivència interreligiosa. Recentment ha estat distingida amb la condecoració de l'Orde d'Isabel la Catòlica. **P 12-13**

Al llarg d'aquest any que ja acaba han estat nombrosos els esdeveniments que han protagonitzat la vida de l'Església. Cal esmentar, entre altres, la canonització de Joan XXIII i Joan Pau II, la visita del papa Francesc a Terra Santa, la celebració del Sínode extraordinari sobre la Família al Vaticà i del Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats a Barcelona o la beatificació de Pau VI. I també recordar aquelles persones que ens han deixat: els bisbes Pere Tena i Ramon Malla, el P. Maur Esteve, l'escultor Josep M. Subirachs...

P 3-4

Sumari

- 5 L'esclavitud, contrària al pla de Déu
- 16 Andrea Riccardi i el Concili Vaticà II
- 17 Nova secció: «Vida consagrada»
- 19 Reflexió de fi d'any dels jesuïtes
- 20 Xerrades educatives de Juanjo Fernández

Editorial

La revolució de la tendresa

Ho va escriure el papa Francesc, a *La joia de l'Evangeli* (n. 88): «El Fill de Déu amb la seva encarnació ens va convidar a la revolució de la tendresa.» I explica una mica més aquesta expressió al final de l'exhortació: «Cada vegada que mirem Maria, tornem a creure en el que tenen de revolucionari la tendresa i l'afecte» (n. 288).

El cardenal Lluís Martínez Sistach, al final de la seva carta pastoral *Una Església samaritana enmig de les grans ciutats*, també l'empra i l'amplia aplicant-la, també, a Maria: «Cada vegada que imitem Maria, refermem que creiem en l'aspecte revolucionari de la tendresa i de l'afecte, de contemplar i de caminar cap a l'encontre dels altres, és el que fa de Maria un model eclesial per a l'evangelització.» I el filòsof i teòleg Francesc Torralba ha titulat un llibre recent com *La revolució de la tendresa. El veritable rostre del papa Francesc* (Pagès Ed. 2014). L'obra es refereix a algunes paraules clau de les intervencions públiques del Bisbe de Roma. No hi ha, però, cap apartat dedicat pròpiament a explicar la revolució de la tendresa, més aviat aquesta és el *leitmotiv* de l'obra. Seria com el teló de fons del pensament social i del pensament teològic de Francesc. El

magisteri del papa «es caracteritza per un contingut intensament social i crític amb les anomenades estructures de pecat que empresonen la humanitat. El missatge pontifici és crític, però simultàniament, esperançat» (p. 229).

La paraula *tendresa* Francesc l'aplica a Déu quan afirma que «ens permet aixecar el cap i tornar a començar amb una tendresa que mai no ens desil·lusiona i que sempre pot tornar-nos l'alegria» (n. 3) i —en una cita inèdita en el magisteri dels papes— «Fill... no et privis de passar un bon dia» (Siràcida, 14, 11-14) que comenta dient «quanta tendresa paterna s'intueix darrere d'aquestes paraules» (n. 4). De la tendresa, aplicada als éssers humans, diu amb ressonàncies ignasi-anes, que «el triomf cristià és sempre una creu, però una creu que és ahora bandera de victòria, que es porta amb una tendresa combativa davant dels embats del mal» (n. 85), i invita a «entrar en contacte amb l'existència concreta dels altres» i a conèixer «la força de la tendresa» (n. 270). També ens recomana que «aprenuem a descansar en la tendresa dels braços del Pare enmig de l'entrega creativa i generosa» (n. 279). Uns bons desigs per a l'any que estem a punt de començar.

L'efemèride de la setmana

Dia 4 de gener del 1964: el papa Pau VI visita el patriarca Atenàgores de Jerusalem.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Entre nosaltres i potser no el coneixem!

La nostra cultura es veu afectada per una apostasia silenciosa per part dels qui viuen com si Déu no existís. La manca d'una iniciació cristiana seriosa, l'allunyament de la comunitat cristiana i de la pràctica sacramental i evangèlica influeixen negativament en les raons profundes que poden donar sentit a la vida i viure amb normalitat un cristianisme més evangèlic. Ens podem fer moltes preguntes: quina nova proposta constructiva i en positiu podem fer als homes i dones d'avui, amb un accent especial als joves i ambients allunyats, afectats per aquesta situació ambiental? Quina espiritualitat pot ajudar a recuperar l'esperança? Amb quina acció missionera podem donar a conèixer Jesucrist i el seu Evangeli? Què fer per obrir els cors a la confiança i a les dimensions del Déu-Amor, com a força interior que dugui a reiniciar un procés de fe? Voler trobar-nos amb Jesús és la resposta. Comencem, tot escoltant la Paraula de Déu, pel que diu de si mateix, com és en persona i què pretén: «L'Esperit del Senyor Déu reposa sobre meu, perquè el Senyor m'ha ungit, m'ha enviat a portar la Bona Nova als desvalguts, a curar els cors adolorits, a proclamar als captius la llibertat, i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4,16-21). És Jesús, ell mateix, el qui en persona, llegirà aquestes paraules d'Isaïes a la sinagoga de Natzalet, i dirà: «Això que avui sentiu contar de mi és el compliment d'aquestes paraules de l'Escriptura.» Donem-li tota la confiança! Aquesta és la carta d'identitat de Jesús i el programa que també ens proposa, a nosaltres, els seus seguidors, l'Església. Dur-lo a terme és font de goig perquè és un camí d'alliberament i de consecució de la dignitat humana a nivell personal i social. I, és davant la seva vinguda, que som convidats a viure sempre contents, a no cansar-nos mai de pregar, a donar gràcies en tota ocasió, a no sufocar l'Esperit, a discernir bé i quedar-nos allò que és bo.

*CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Joan Guiteras, Elisabet Juanola, Dani Majà, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Joan Pallarès-Personat, Joan Ll. Pérez-Francesch, Pascual Piles, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Lluís Solà, Mercè Solé, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Francesc Torralba, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 130 €

Gibraltar i Portugal: 130,01 €

Resta d'Europa: 208,01 €

Amèrica i Àfrica: 243,11 €

Àsia i Oceania: 317,21 €

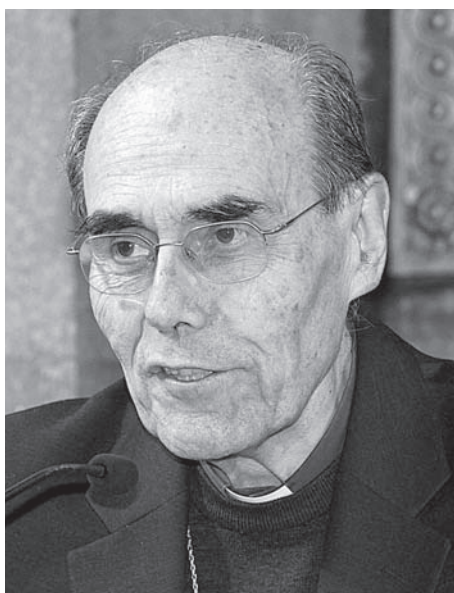
El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

2014, un any en la vida de l'Església

Miquel Àngel Codina

Al llarg d'aquest any que ja s'acaba han estat nombrosos els esdeveniments que han protagonitzat la vida de l'Església. Recordem ara els fets més rellevants que han tingut lloc durant el 2014 des d'un punt de vista cronològic i que setmanalment s'han anat publicant a les pàgines de *Catalunya Cristiana*.

- **17 de gener.** Montserrat informa que Llorenç Castelló, segon director de l'Escolania de Montserrat, rellevarà Bernat Vivancos com a director musical del cor a partir del mes d'agost.
- **24 de gener.** El papa Francesc publica el primer missatge amb motiu de la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, que se celebra l'1 de juny amb el lema «Comunicació al servei d'una autèntica cultura de l'encontre».
- **30 de gener.** Mor, als 70 anys, Alfons Banda, un dels fundadors i president durant molts anys de la Fundació per la Pau.
- **6 de febrer.** El Capítol General de la Legió de Crist emet un comunicat sobre «el camí de renovació» d'aquesta congregació religiosa catòlica.

Agustí Codinach

10 DE FEBRER. Mor, als 85 anys, Mons. Pere Tena, bisbe auxiliar emèrit de Barcelona i eminent liturgista. Referent en l'aplicació de la reforma litúrgica del Concili Vaticà II, va fundar el Centre de Pastoral Litúrgica. Era col·laborador setmanal de *Catalunya Cristiana*. L'endemà del traspàs es va oficiar el funeral a la catedral de Barcelona, amb l'assistència de 200 sacerdots.

- **22 de febrer.** Francesc crea 19 nous cardenals, entre ells Mons. Fernando Sebastián, arquebisbe emèrit de

Pamplona i Tudela. El mateix dia, Minyons Escoltes i Guies de Catalunya inauguren a Montserrat un centre escolta internacional.

- **3 de març.** Comencen les obres dels Habitatges Socials de l'antic Seminari diocesà de Lleida. Són dependències destinades a famílies en risc d'exclusió social.
- **3-8 de març.** Els bisbes catalans fan la tradicional visita *ad limina apostolorum* a Roma. El Sant Pare rep els bisbes de les dues províncies eclesiàstiques que formen la Conferència Episcopal Tarraconense.
- **12 de març.** L'arquebisbe de Valladolid, Ricardo Blázquez, és elegit president de la Conferència Episcopal Espanyola per al trienni 2014-2017. Substitueix el cardenal Antonio M. Rouco Varela.
- **13 de març.** Es compleix un any de l'inici del pontificat del papa Francesc. *Catalunya Cristiana* hi dedica un suplement especial de setze pàgines.
- **18 de març.** Neix la nova Càritas diocesana de Sant Feliu de Llobregat. «No podem ser cristians autèntics sense preocupar-nos pels pobres», diu el bisbe Agustí Cortés.
- **20 de març.** Inaugurada al Palau Robert de Barcelona l'exposició que commemora els setanta anys de Càritas diocesana de Barcelona.
- **27 de març.** La Fundació Joan Maragall celebra els seus 25 anys de vida al Palau de la Generalitat.
- **29 de març.** Traspàs, als 77 anys, de Mn. Modest Prats, rellevant filòleg i teòleg.
- **4-6 d'abril.** Se celebra a Madrid el I Congrés i Missió d'Evangelització a Internet. S'hi produeixen més de 12.000 tuits.
- **5 d'abril.** Més de 500 persones s'apleguen a Vicen la VIII Jornada de Mestres i Professors de Religió.
- **7 d'abril.** Mor, als 87 anys, l'escultor Josep Maria Subirachs, que del 1987 al 2005 va realitzar les escultures de la façana de la Passió de la basílica de la Sagrada Família.
- **14 d'abril.** Traspàs de l'escriptor Albert Manent, tot un referent intel·lectual del catalanisme i de la renovació eclesial.
- **18 d'abril.** Mor, als 91 anys, Mons. Ramon Malla, bisbe emèrit de Lleida. El seu és un dels mandats més llargs de la història de la diòcesi lleidatana: 31 anys.
- **23 d'abril.** Adéu a Mn. Antoni M. Oriol Tataret, gran teòleg i filòsof.
- **26 d'abril.** S'inaugura a Montserrat l'exposició *Un ara mateix... per sempre*, en homenatge al bisbe Joan Carrera.

27 D'ABRIL. Canonització de Joan XXIII i Joan Pau II a la plaça de Sant Pere del Vaticà. Per primera vegada en la història, dos papes són canonitzats alhora. Francesc destaca que els nous sants van col·laborar amb l'Esperit Sant per actualitzar l'Església. Molt significativa és la presència de Benet XVI en la concelebració de l'eucaristia. Un esdeveniment sense precedents que aplega gairebé un milió de pelegrins.

- **8 de maig.** La Facultat de Teologia de Catalunya organitza una jornada acadèmica sobre l'evangeli de Mateu.
- **9 de maig.** Se celebra la primera edició de La Nit dels Testimonis, iniciativa promoguda per Ajuda a l'Església Necessitada, a la parròquia barcelonina de Santa Anna.
- **10 de maig.** La basílica de la Sagrada Família de Barcelona acull la Trobada general dels Equips de la Mare de Déu. Els de Catalunya

i Menorca estan d'aniversari, ja que celebren 60 i 40 anys, respectivament.

- **17-18 de maig.** La TrocaJove del Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans de la Fundació Pere Tarrés inunda Manresa. Hi participen més de 800 joves.
- **20-22 de maig.** Té lloc la primera fase del Congrés internacional de Pastoral de les Grans Ciutats al Seminari Conciliar de Barcelona. L'impulsor d'aquesta iniciativa és

24-26 DE MAIG. El papa Francesc peregrina a Terra Santa. Visita Jordània, Palestina i Israel per reforçar l'acostament entre les Esglésies cristianes. Commemora la històrica trobada entre Pau VI i el patriarca Atenàgores fa cinquanta anys. «Construir la pau és difícil, però viure sense pau és un turment», assegura el Sant Pare.

el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona.

- **21 de maig.** La Biblioteca del Seminari Pontifici de Tarragona s'obre a la ciutadania. Conté un fons de 120.000 volums, dels quals uns 15.000 ja es poden consultar per internet.

29 de maig. S'inaugura l'exposició *Monestirs urbans en temps de guerra. Sant Pere de les Puel·les i Santa Clara de Barcelona* a la capella de Santa Àgata, de Barcelona, que es pot visitar fins al 14 de setembre.

- **31 de maig.** S'inaugura l'exposició *Pintar fa mil anys. Els colors del romànic* al Museu Episcopal de Vic, que està oberta fins al 14 de desembre.

- **3 de juny.** L'arquebisbe anglicà Desmond Tutu rep el XXVI Premi Internacional Catalunya.

- **7 de juny.** Més de 2.000 persones s'apleguen al voltant de l'estany de Banyoles en una nova edició de l'Aplec de l'Esperit. El mateix dia es commemoren els 50 anys de la mort de Guillem Rovirosa, fundador dels GOAC.

- **8 de juny.** Històrica trobada al Vaticà dels presidents d'Israel, Shimon Peres, i Palestina, Mahmud Abbas, que preguen plegats per la pau, convidats pel papa Francesc.

- **12 de juny.** Signat un conveni entre el Govern espanyol i la Conferència Episcopal Espanyola per garantir l'assistència religiosa catòlica als Centres d'Internament d'Estrangers.

- **14 de juny.** Cloenda a Vic de l'Any Joan Collell, fundador de la congregació de les Serventes del Sagrat Cor de Jesús.

- **21 de juny.** El P. Adolfo Nicolás, superior general de la Companyia de Jesús, presideix a Madrid la creació de la nova província d'Espanya. El nou delegat de Catalunya és el P. Llorenç Puig.

- **30 de juny-4 de juliol.** El XXXVIII Capítol Provincial dels Fraterns Caputxins de Catalunya i Balears elegeix a Vilafranca del Penedès els responsables per als propers tres anys.

- **7 de juliol.** Salvador Busquets és nomenat nou director de Càritas diocesana de Barcelona. El mateix dia, el Grup de Treball Estable de

Religions celebra 10 anys en un acte al Palau de la Generalitat.

- **24-28 de juliol.** Barcelona és la seu de la XXIV Trobada Nacional de la Pastoral del Sord.

- **11-15 d'agost.** Catalunya participa a la 40a Assemblea General de l'Organització Mundial del Moviment Escolta, que té lloc a la capital d'Eslovènia.

- **14-16 d'agost.** Se celebra el II Festival de Música Antiga de Poblet.

- **14-18 d'agost.** Francesc visita Corea del Sud. Tres van ser els punts centrals del viatge: la VI Jornada Mundial de la Joventut Asiàtica, la beatificació de 124 màrtirs coreans i una eucaristia per la pau i la reconciliació entre les dues Corees.

- **28 d'agost.** Mons. Carlos Osoro és nomenat nou arquebisbe de Madrid i el cardenal Antonio Cañizares, nou arquebisbe de València.

- **4 de setembre.** Per primera vegada, Cristianisme i Justícia té com a director un laic. Xavier Casanovas, de 31 anys, substitueix el jesuïta Llorenç Puig.

- **8 de setembre.** El cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona, publica la carta pastoral *Una Església samaritana enmig de les grans ciutats* per al curs 2014-2015. El mateix dia, celebració solemne de la concessió del títol de basílica menor al santuari de la Mare de Déu de Meritxell i commemoració dels 75 anys de la Fraternitat de les Germanetes de Jesús.

- **15-19 de setembre.** Pelegrinatge a Roma organitzat pel Club+Amics amb motiu dels 20 anys de Ràdio Estel i dels 35 del setmanari *Catalunya Cristiana*.

- **25 de setembre.** Cloenda de l'Any Cardenal Vidal i Barraquer al Seminari Conciliar de Barcelona.

- **27 de setembre.** Àlvar del Portillo, successor de sant Josepmaria Escrivà de Balaguer al capdavant de l'Opus Dei, és proclamat beat a Madrid.

- **1 d'octubre.** Combel Editorial celebra el 25è aniversari en un acte que té lloc a la Biblioteca de Catalunya.

- **2 d'octubre.** Rellou en la direcció del Museu Diocesà de Tarragona: Mons. Miquel Barbarà cedeix el càrrec a la conservadora Sofia Mata.

4-19 D'OCTUBRE. Sota el tema *Els desafiaments pastorals de la família en el context de l'evangelització*, se celebra al Vaticà el Sínode extraordinari sobre la Família. El Pontífex destaca que les assemblees sinodals serveixen per «conrear i guardar més bé la vinya del Senyor». Hi participa el cardenal Lluís Martínez Sistach per designació directa del Papa.

- **3 d'octubre.** Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense fan pública una nota sobre el moment actual que passa Catalunya.

- **6 d'octubre.** Comencen les classes de la nova Facultat Antoni Gaudí d'Història de l'Església, Arqueologia i Arts Cristianes.

- **8 d'octubre.** Concessió del títol de basílica menor al santuari de la Mare de Déu de Núria.

- **15 d'octubre.** Comença l'Any Jubilar Teresià, concedit pel papa Francesc, per commemorar el cinquè centenari del naixement de santa Teresa de Jesús.

- **18-19 d'octubre.** Se celebren les III Jornades Transmet, amb el lema «La transmissió de la fe per a la nova evangelització», a Terrassa.

- **19 d'octubre.** Pau VI és beatificat al Vaticà. «Va saber conduir amb saviesa i amb visió de futur el timó de la barca de l'Església», diu el papa Francesc.

- **6-23 de novembre.** Nova edició de la Mostra de Cinema Espiritual, organitzada per la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya.

- **14 de novembre.** Mor el P. Maur Esteva, abat de Poblet entre els anys 1970 i 1998.

- **16 de novembre.** Es commemora el 25è aniversari de l'assassinat dels jesuïtes de la Universitat Centreamericana del Salvador.

- **24-26 de novembre.** Se celebra la segona fase del Congrés internacional de Pastoral de les Grans Ciutats a Barcelona.

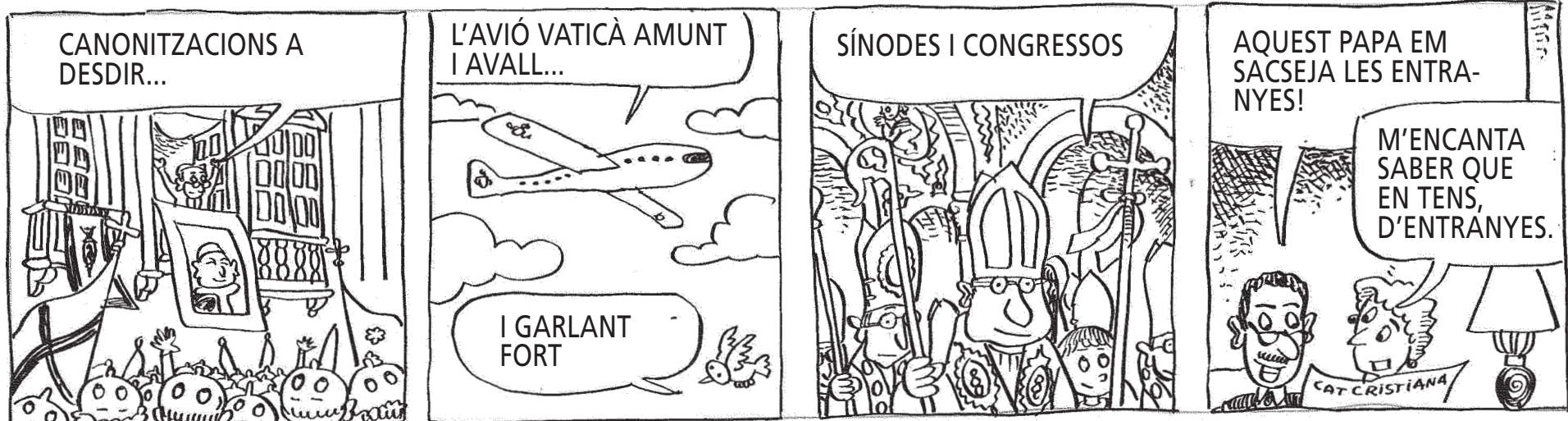
- **25 de novembre.** «Us exhorto a treballar perquè Europa redescobreixi la seva ànima bona», diu el Papa al Parlament Europeu, a Estrasburg.

- **27 de novembre.** Tercera edició de La Nit de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel, organitzada pel Club+Amics a Barcelona.

- **28-30 de novembre.** En el sisè viatge apostòlic del seu pontificat, de caràcter marcadament ecumènic, Francesc visita Turquia.

- **29 de novembre.** S'inicia l'Any de la Vida Consagrada amb una vetlla de pregària a la basílica de Santa Maria la Major, de Roma.

- **3 de desembre.** La Comunitat de Taizé, guardonada amb el IV Memorial Cassià Just.

Presentat el diccionari en línia de l'Església a Amèrica Llatina

AICA / Ciutat del Vaticà

El Diccionari d'Història Cultural de l'Església a Amèrica Llatina és una iniciativa del Consell Pontifici de la Cultura. El cardenal Gianfranco Ravasi, president d'aquest Consell Pontifici, ha destacat que és «com un arbre que haurà de créixer amb el temps». En un format que recorda Viquipèdia, amb l'escut pontifici a l'esquerra. L'enciclopèdia està oberta a noves aportacions; mentrestant, tindrà la garantia que els articles publicats han estat revisats pels responsables de la iniciativa. El diccionari, disponible a <http://www.encyclopedicohistcultiglesiaal.org>, té 700 entrades, n'hi ha 1.000 més en procés de revisió, 2.000 més encara en estat d'esborrany i s'espera arribar a les cinc mil. Han col·laborat amb el projecte experts de les comissions culturals de cada conferència episcopal. La Universitat Popular de l'Estat de Puebla també ajuda a fer aquest projecte.

Nous cardenals per al febrer

ACI / Ciutat del Vaticà

El papa Francesc celebrarà un consistori per a la creació de nous cardenals els dies 14 i 15 de febrer del proper any. En el transcurs d'una reunió informativa amb els mitjans de comunicació s'ha indicat que el 12 i 13 de febrer se celebrarà un consistori per informar a tots els cardenals de com continua la reforma de la Cúria. En els dies següents se celebraran les cerimònies per a la creació de nous purpurats. Serà el Pontífex el qui anunciï els noms en les properes setmanes, però és molt probable que siguin 12 els nous cardenals. El primer consistori de Francesc va tenir lloc el 21 i 22 de febrer del 2014, on va crear 19 nous cardenals.

L'esclavitud, contrària al pla de Déu

Missatge del papa Francesc per a la Jornada Mundial de la Pau

AICA
Ciutat del Vaticà

No esclaus, sinó germans és el títol del missatge del papa Francesc per a la propera Jornada Mundial de la Pau, l'1 de gener. En la presentació d'aquest text, el cardenal Peter Kodwo Appiah Turkson, president del Consell Pontifici Justícia i Pau, ha assenyalat que el tema triat pel Papa no afecta «només el fonament de la pau, sinó la seva realització concreta en les relacions interpersonals». En aquest sentit, ha destacat que vol ser una «invitació a transformar les relacions socials d'una relació de dependència-esclavitud, i de negació de la humanitat de l'altre, en una relació de germanor viscuda entre germans i germanes, com a fills d'un mateix Pare».

Segons el cardenal Kodwo, es tracta d'«un camí de conversió per als creients que porta a veure en l'altre no un enemic que cal combatre o un ésser inferior a qui explotar, sinó un germà o germana a qui estimar i, com a estimat, a qui alliberar de totes les cadenes de l'esclavitud».

Partint de la carta de sant Pau a Filemó i d'altres passatges bíblics, el Pontífex, ha assenyalat el president del Consell Pontifici Justícia i Pau, «mostra que en el pla de Déu per a la humanitat no hi ha lloc per a l'esclavatge d'altres perquè Déu crida tots els seus fills a renovar les seves relacions personals i respectar en cadascun d'ells la imatge i semblança del Creador, així com la dignitat inviolable de cada persona, confiats en la Bona Nova de Jesucrist, que és capaç de renovar el cor humà, allà on el pecat va abundar».

Això no obstant, actualment la germanor continua rebutjant-se en molts punts del planeta i es reflecteix en diferents formes d'esclavitud moderna, com Francesc va recordar durant la signatura al Vaticà de la declaració

comuna dels líders religiosos contra l'esclavitud.

En la perspectiva del compromís comú contra el tràfic de persones i d'altres formes d'esclavitud, el cardenal ha destacat uns quants punts. En primer lloc, el fet que l'esclavitud, «fruit i signe de ruptura de la germanor i del rebuig de la comunió, un cop admesa per les lleis civils com a dret a la propietat d'una altra persona, és ara un delict de lesa humanitat que assumeix diversos rostres en el context de la globalització».

Un altre aspecte que ha subratllat el cardenal Turkson és la família. I ha afirmat que aquesta institució és «lloc d'acollida i promoció de la vida» i no es pot permetre que «passi a ser un lloc on la vida és traïda, menyspreada, negada, manipulada i venuda». Finalment, per derrotar el flagell de l'esclavitud moderna, cal «una mobi-

lització de dimensions comparable a les del mateix fenomen», que parteixi de tots els àmbits des del local (família, escoles, parròquies) fins al global (institucions, organismes i estats) per eliminar aquest «flagell de la humanitat».

D'altra banda, ha comentat el purpurat, l'Església «ha de continuar la seva missió de proclamar la Paraula ara i sempre, denunciar totes les formes d'esclavitud i violació de la dignitat de la persona, i oferir alhora, mitjançant l'acollida i la proximitat, el testimoni d'una vida lliure, renovada i oberta a la transcendència».

Finalment, el cardenal Turkson ha conclòs que «hem de treballar plegats i incansablement perquè no hi hagi una persona esclavitzada en aquest món, perquè ningú no es pot alliberar prescindint dels altres, de la humanitat i de la creació».

Església en sortida

El Papa, els pobres i les mesures de seguretat

Des de l'atemptat a sant Joan Pau II, el 13 de maig del 1981, el «Papamòbil» és blindat i la seva capsa de vidre, a prova de trets. Al papa Francesc, de bon començament, ja no li agradà el sistema, perquè li semblava molt inadequat per posar-se al nivell dels pobres, i deia: «Ningú no visita els amics en un calaix de vidre. Em sento com presoner en una llauna de sardines.»

Sempre que pot prescindir d'aquests serveis i sovint trenca els protocols, i el servei de seguretat va de bòlit a fi que les mesures siguin el més eficients possible. És clar que sempre hi pot haver un desequilibrat que intenti fer alguna atzagaïada, però «el Senyor vetlla juntament amb la policia», diu el Papa.

Ell ens encoratja a anar a les perifèries i ens en dona

l'exemple. Li agrada visitar els pobres a les *favelas* i als barris marginals, i parlar amb la gent, sense distàncies, en contacte directe. Ja ho feia a l'Argentina quan era arquebisbe de Buenos Aires, ho va fer a Rio de Janeiro i ho fa arreu on va. «La proximitat ens fa un bé a tots», diu el Pontífex.

En aquestes circumstàncies, que són les més corrents, el servei de seguretat funciona discretament, sense fer-se notar gaire, i penso que s'ha arribat a un equilibri entre la gosadia i aparent despreocupació del papa Francesc i la vigilància.

El Papa, però, sovint agraeix la tasca duta a terme pels serveis de protecció i els serveis secrets, lloant-los per la seva feina fidel i atenta.

Josep Maria
Massana, o.f.m.

Punt de vista

Gmà. Pascual Piles Ferrando

Provincial de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu

Ser on ens necessiten

Acabem el 2014. Un té la sensació que segons passa la vida els esdeveniments també passen més ràpidament.

Vivim d'una manera que cada vegada ens sorprèn més. Sense voler ser persones de mal averany xoca el mal ús de la llibertat; sorprèn l'agressivitat i la violència en la convivència normal; sorprèn l'abús en els recursos econòmics per part de persones elegides perquè siguin elles les que vetllin perquè aquests recursos siguin usats a favor dels ciutadans des de la justícia social; xoca que figures polítiques i religioses assumeixin comportaments allunyats del que haurien de ser l'encarnació dels seus ideals. Tot això prova que en moltes persones entri la desmoralització, i baixi de to la il·lusió del projecte de món i civilització en què ens trobem. En aquesta societat, en certs països de l'Àfrica, concretament a Libèria, Sierra Leone, Guinea Conakry, en aquest any que s'acaba hem viscut la pandèmia de l'Ebola, que ha fet estralls en els seus habitants i en moltes persones que hi han anat, amb projectes humanitaris de desenvolupament i de salut, algunes de les quals des del compromís religiós.

Avui tots coneixem el paper que en aquest esforç de lluitar contra l'Ebola ha tingut l'Orde Hospitalari en dos hospitals que té a Monròvia (Libèria) i Mabaseneh (Lunsar, Sierra Leone). El plantejament inicial va ser d'una entrega generosa, amb els mitjans de què es disposava creient, com en altres moments, que el nostre lliurament podia compensar moltes dificultats i limitacions, en aquesta lluita. La realitat va demostrar que el virus era molt potent i que exigia unes precaucions i unes formes de ser tractat que els que van iniciar la lluita no coneixien i que va comportar que

molts ciutadans, uns quants pacients i col·laboradors de l'hospital, i també els Germans i les Germanes, hagin estat víctimes d'aquesta malaltia.

L'Orde ha perdut dos germans africans, dos germans espanyols i una germana africana. Ha perdut diversos professionals, tots africans. En total uns 20. Els considerem herois del seu compromís, testimonis del Crist que va donar la vida per tota la humanitat. Estem convençuts que es troben al Regne. Amb el dolor de la seva pèrdua, amb l'absència actualment de la seva força apostòlica i missionera, voldríem continuar endavant en la nostra missió d'estar on les persones ens necessiten.

Si he començat aquestes paraules fent al·lusió a alguns desajustaments de la nostra societat, acabo explicant que a l'univers hi ha molts llocs en els quals es viu amb unes condicions molt precàries i que hauríem d'idear un pla d'acció universal, mundial, que ens portés a tenir unes condicions per viure amb dignitat.

Tant de bo que les nostres víctimes de l'Ebola, des del cel, ens donin la força per poder-ho realitzar.

Saber escoltar

Joan Guiteras i VilanovaDegà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Un enfilall de consells

El lector que tingui la paciència de llegir els meus escrits deu haver anotat com m'atreuen els llibres de refranys i consells de l'Antic Testament. Això no obstant, avui, vull deixar constància d'altres dites que no són bíbliques, però que són filles del sentit comú d'alguns pensadors al llarg de la història i en els nostres dies.

- En absència del teu proïsme, no diguis mai el que no diries en la seva presència (M. Magdalena de Pazzi).
- Emmagatzema reserves de calma, pau i tranquil·litat per poder-hi recórrer quan les crisis i dificultats treguin el cap per la porta (anònim).

- Quan estiguis al cim, els teus amics sabran qui ets... Quan estiguis a baix... sabràs qui són ells (anònim).
- Cada problema porta en ell mateix la llavor de la seva pròpia solució (Wayne Dyer).
- Per mitjà de la paciència no hi ha res que no es pugui assolir (Lao Tsé).
- No hi ha res que demostrï millor el caràcter d'un home o d'un poble com la manera de tractar les seves dones (J. Gottfried).
- El veritable savi només és rigorós per a si mateix, amb els altres és amable (Plutarc).
- L'amor mira a través d'un telescopi; l'enveja a través del microscopi (anònim).
- El que és per sempre no s'ha de fer de pressa (Thomas Mann).
- Amb l'ajut del bon Déu, els somnis sí que es compleixen a qualsevol edat (S. Buchanon).
- Tacte és l'habilitat d'intentar que l'altre vegi la llum, sense fer-li sentir el llamp (H. Kissinger).
- Quan vulguis que un altre no parli, primer calla tu (Sèneca).
- Aquesta és la font de tot sofriment humà: considerar permanent el que per essència és passatger (anònim).

A propòsit de...

P-J Ynaraja Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

Camins que duen a Betlem (5)

Sí, van passar de llarg, Ella no va poder veure el temple. Van pernoctar als afores, com molts altres també van fer. Ja els quedava poc. Tots dos van somiar. Cadascun a la seva manera. A Josep li va costar més adormir-se. Maria era important als ulls de Déu, però era ell qui havia de resoldre els conflictes. Tanta responsabilitat l'aclaparava.

Van sortir a trenc d'alba. Betlem era molt ple de gent. Maria ja notava certes molèsties. Josep la va deixar un moment. Va trigar una mica a tornar. Avergonyit, li va explicar que no havia trobat cap alberg digne d'Ella. Després de buscar i demanar molt, els van cedir un abric natural, que feien servir els pastors en emergències de pluja o vent, per protegir el ramat i descansar. Era un lloc pobre, però els protegiria del fred i de les mirades indiscretes. Estarien sols, tal com Ella volia i sense cap perill. A cau d'orella li va dir que creia que havia arribat l'hora. Josep es va ensorrar en adonar-se de la seva ineptitud en aquests moments. Va sortir a buscar ajuda. Al poble hi devia haver alguna dona que la pogués ajudar.

Diuen tradicions antigues que va tornar ben acompanyat. Va trobar dues parteres més expertes. La història local continua dient que, quan van arribar, la van veure amb el Nen als braços. Havia nascut, ara bé, la presència de les dones no seria inútil, van rentar el Nen, el van eixugar, el van vestir i el van abrigar. Maria, tal com li van aconsellar elles, va posar el Nen al pessebre. La palla era un bon matalàs i, les parets, com les de totes les coves, tèbies i caldejades, suavitzaven l'ambient. El poble ha conservat el nom de les parteres: Salomé i Zelomí.

De sobte, se sent un murmurí que aviat es torna un guirigall. Ells es miren i miren els intrusos. Tot i que la visita era inoportuna, es veu que són gent de bé. Entren i miren sorpresos. Ningú no parla, encara que tots ho desitgen. Es trenca l'espera angoixant. Tots expliquen alhora una aparició dels àngels, i que han sentit un himne. Maria es tranquil·litza. Recorda que tot això va començar amb la visita de Gabriel, un àngel com tots aquests. Volen veure el Nen. Les parteres tracten d'impedir-ho. La Mare els confia que el seu ha vingut per ser-ho de tots. S'aixeca, agafa el Nen i l'ensenya. L'agafen en braços tremolant per por que els caigui.

Ara parlen tots alhora i expliquen tot el que ha passat. Regalen i abracen. Han de marxar, però no saben com fer-ho. Finalment surten emocionats, han deixat uns presents que esperen que agradin al Nen.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Any 2015

Quan sonin les dotze campanades que inauguren un any nou i les pantalles dels televisors mostrin imatges de gent bevent cava i abraçant-se emocionats, el temps cronològic continuarà el seu curs, monòton i constant. Seixanta segons, un minut. Seixanta minuts, una hora. Vint-i-quatre hores, un dia. Mentre la minuteria fa desplaçar les busques o els números digitals es canvien amb regularitat, les persones somien una nova oportunitat, un futur millor, veure els seus desitjos aconseguits, generar expectatives. Un nou any es contempla amb esperança i amb temor. No sabem què s'hi amaga. Una capsa de sorpreses autèntica. Tot el que pot anar bé pot anar malament, i viceversa. Però hi ha alguna cosa més.

El concepte *temps* en grec s'expressa de dues maneres diferents: *cronos* i *kairós*. El *cronos* és el temps quantitatiu. Es mesura a través del cronòmetre. Sempre igual. Transcorre de manera inexorable. Sense aturar-se ni accelerar-se. Els que visquin tot l'any 2015 disposaran en aquest període d'una mica més de 8.760 hores. Sense distincions. Sense privilegis. Setmana rere setmana. Mes rere mes. La pregunta clau se situa en com viurem aquesta oportunitat temporal. Què farem amb aquestes hores? El *kairós* apunta el temps oportú, com una empremta d'eternitat. El temps qualitatiu. El temps del sentit. Hi ha qui en pocs anys ha aconseguit omplir la seva vida de contingut i aconseguir la plenitud. Aquí els anys ja no es compten, es pesen, se'n detecta la densitat. El llibre de la Saviesa proposa un criteri de valoració des d'aquesta òptica: «No són la llarga vida o el nombre d'anys el que dóna la mesura d'una vellesa ho-

norable; el seny de l'home val tant com els cabells blancs, i una vida neta és igual que una edat madura.» Kanji Watanabe, personatge protagonista de la pel·lícula *Ikiru*, dirigida magistralment pel japonès Akira Kurosawa el 1952, viu amb més intensitat i plenitud els seus darrers sis mesos que tota la seva vida anterior. Un càncer incurable

La pregunta clau se situa en com viurem aquesta oportunitat temporal

el desperta del sopor del *cronos* per submergir-lo en el *kairós*. Ha viscut els seus molts anys en una existència grisa. Els mesos finals li obriran un horitzó de sentit. Estem massa atrapats en el ritme cronològic. Desperta o adormits, els granets de sorra de la clepsidra cauen un darrere l'altre i s'amunteguen sense remissió. En aquest any nou seran afortunats els que siguin capaços d'entreveure el temps diví a través del *kairós*. Donar sentit a la vida és endinsar-se en l'espiritualitat, descobrir els llaços fraters que ens uneixen als altres, esforçar-se per construir un món millor i més just. Un temps per ser des de la interioritat del mateix cor. Allargar la vida és la nostra pretensió, però es tracta d'un objectiu cronològic. Viure-la a fons és una altra cosa. Es tracta de situar-nos en la dinàmica del *kairós*. Aquest és el gran desafiament. Tota la resta es redueix a entreteniment. És a dir, a deixar passar el temps i anar tirant. Tenim les arrels en la transcendència i amb el *cronos* no en tenim prou.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Dones en l'Església

El papa Francesc ha tornat a fer un pas més en l'apreciació i valoració de la dona en l'Església. Bergoglio ha reforçat la Comissió Teològica Internacional, formada per trenta membres, que ara ha passat de tenir dues dones a tenir-ne cinc, dues religioses i tres laiques. És un pas, malgrat que encara falta molt.

«El teòleg —ha dit referint-se a la seva funció— és sobretot un creient que escolta la Paraula del Déu viu, que escolta humilment el que diu l'Esperit a les Esglésies, a través de les diverses manifestacions de la fe viva del poble de Déu.» Sentint el que ha dit el Papa, he recordat una de les experiències més bones que he tingut aquesta setmana.

El que és sagrat és la dimensió profunda de la realitat

El dimecres passat es va lliurar el IV Premi del Memorial Abat Cassià Just atorgat per la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat. Aquest any el guardó ha estat concedit a la comunitat monàstica de Taizé. La seva candidatura fou proposada per les monges benedictines de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona.

Jo vull fer referència a les paraules, plenes d'unció religiosa i de tendresa humana, de la germana beneta Griselda Cos. El silenci amb què van ser escoltades i el llarguíssim aplaudiment final van ser un signe d'aquesta afirmació del papa Francesc.

Estic convençuda que, sense la tasca intel·ligent, constant i estudiosa dels teòlegs de l'Església mancaria una part important de la interpretació de la Paraula de Déu i del coneixement de les seves manifestacions. Però penso també, com Teresa de Jesús, que sense «els espirituals» ens mancaria una part molt important de la vida eclesial. I potser és hora que les dones tinguem la senzillesa de manifestar la nostra experiència de Déu com un complement important de la Teologia. Teresa de Jesús es lamentava de no poder-ho fer en el seu temps i es queixava amb el Senyor: «¡Oh, Señor, quién me diese voces para decir cuán fiel sois a vuestros amigos!» Ella no ho va poder fer en el seu temps, però avui és una veu cada dia més escoltada, quan celebrem cinc-cents anys del seu naixement.

Griselda ens va dir entre altres coses: «El sagrat és la dimensió profunda de la realitat. Per això els monjos no ens sentirem bé només cantant salms mentre els nostres germans sofreixen, ens sentirem incòmodes buscant només la nostra pròpia perfecció mentre hi ha tantes tasques urgents a fer al món.»

Les dones que no estem cridades al claustre, sinó al carrer, també podem i volem viure la dimensió del sagrat. Potser és la veu que necessiten moltes persones que viuen al marge... perquè no l'han sentida mai. Sempre recordo les paraules d'aquella dona marginada: «Crec que jo tenia una llavor de Déu en el meu cor però no ho sabia. Ara me l'has fet créixer.»

Zoom

Eduard Brufau

La nova edició de «La Marató» de TV3 va recollir el 14 de desembre passat gairebé 9 milions d'euros, quantitat que es destinarà a la recerca sobre les malalties del cor. Aquest esdeveniment solidari, que ha mobilitzat un any més milers de voluntaris a tot Catalunya, ha posat de manifest l'esperit de servei de la ciutadania cap a les persones que més ho necessiten.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Des del monestir

L'herència del pare

El 14 de novembre passat, commemoració de tots els difunts que serviren Déu sota la Regla de sant Benet, morí a Poblet el P. abat Maur Esteva. Havia estat abat de Poblet de 1970 a 1998, i abat general de l'Orde Cistercenc de 1995 a 2010. No hi ha dubte que amb la seva forta personalitat va marcar la història del seu monestir i també l'Església catalana en l'època de l'aplicació del Concili, al costat de personalitats importants com ara Cassià M. Just, Josep Pont i Gol, Narcís Jubany... com feia notar Josep M. Carbonell. A banda de la restauració material del monestir, un dels aspectes de la vida de la comunitat on va incidir més la seva preocupació i la seva tasca és el de la reforma litúrgica, amb la introducció del català i la preparació de tots els llibres litúrgics dels quals encara ens servim per a l'ofici diví i la missa.

En l'homilia del seu funeral, l'actual abat general de l'orde, el P. Mauro-Giuseppe Lepori, subratllava la responsabilitat amb què els seus

fills hem de rebre i acollir l'herència que ens deixa un pare tan extraordinari. Una herència certament valuosa i multiforme, que caldrà anar descobrint i actualitzant. Maur Esteva va ser un home d'acció més que de paraules. Que jo recordi, durant el seu generalat, va escriure solament unes dues o tres cartes circulars a tot l'orde, a banda és clar, de les seves al·locucions i homilies puntuals. D'aquesta herència en voldria destacar una homilia pronunciada al monestir de Solius l'any 2012. Les seves paraules fan llum en el moment històric que estem vivint. I és que la vida monàstica no s'ha desentès mai de la realitat històrica i ha bategat sempre amb el pols dels esdeveniments i de la gent del país on s'arrela. I, ai d'ella si no ho fa!

«L'evangelí d'avui —deia l'abat Maur comentant les benaurances el dia de Tots Sants— ens obre la nostra ment per apropiari-nos aquella benau-

rança del text de Mateu que diu: "benaurats els perseguits per causa de la justícia", però en els dies històrics que estem vivint, si llegim allò que el papa Joan XXIII, en una afortunada frase, ens deia, fa cinquanta anys, que calia llegir els signes dels temps històrics, la podem traduir així: benaurats els perseguits per una causa justa. Crec que defensar la pròpia llengua, la pròpia cultura i consegüentment la pròpia nació i autoafirmar-les, amb tots els mitjans i amb voluntat de ser un estat sobirà, és una causa justa, fins i tot, si cal, essent perseguits ni que sigui patint persecució, més encara, amb persecució espiritual, dialèctica, perquè qui té la màgia de la paraula pot fer terrorisme espiritual. Si, en lloc de "perseguits per causa de la justícia", o "patir fam i set de justícia o de ser justos", llegim "per una causa justa", per una causa justa, he dit, no és pas forçar el text; em sembla que més aviat pot ser llum per als nostres passos i ajudar-nos a caminar endavant decidits i sense por.»

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Infància vulnerable

Durant el passat mes de novembre es va publicar el *Codi ètic periodístic per a la infància vulnerable*, promogut per Aldees Infants SOS, una organització que fa més de mig segle que té cura d'infants, adolescents i joves en situació de risc social i de la qual tinc l'honor de formar part de la Junta Directiva. Aquest codi s'ha publicat amb motiu dels vint-i-cinc anys de la *Declaració Universal dels Drets de l'Infant* que va ser aprovada el 1989.

Tot i el poc ressò que ha tingut a Catalunya, és un excel·lent codi per orientar els periodistes a l'hora d'atendre el fenomen de la infància vulnerable i de donar a conèixer aquesta situació al conjunt de la ciutadania a través dels mitjans

de comunicació social. Recullo algunes orientacions molt clares que sempre haurien de tenir en compte els qui informen d'aquesta temàtica: a. Practicar el rigor i el zel professional, b. Contrastar sempre la informació amb altres fonts, c. Informar dels nens com si fossin els nostres propis fills, d. No magnificar, ni almar, e. Afavorir l'especialització dels periodistes, f. Contextualitzar els successos, g. No utilitzar el morbo ni el sensacionalisme, sobretot en els titulars, h. Ressaltar allò de positiu que hi ha en ells abans del que és negatiu, i. Respectar la privadesa de l'infant.

No hi ha dubte que la infància vulnerable ha de

ser objecte de tractament informatiu, perquè és necessari que la ciutadania prengui consciència d'aquest drama social, però el mode com s'informa d'això és decisiu i no és legítim el recurs a l'espectacle per guanyar audiència, tot emparant-se en el deure de veracitat i d'objectivitat. Massa sovint observo que no es respecten els drets de l'infant i que els nens són tractats, més aviat, com a matèria informativa, que no pas com a subjectes de drets.

A més a més del que s'ha dit, cal evitar estigmatitzar i no etiquetar els nens pel seu origen social o econòmic, tampoc per les creences religioses dels seus pares. Tinguem-ne cura, són el nostre futur.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

«Pretty woman»

Segurament molts hem vist la pel·lícula on Julia Roberts i Richard Gere tenen una romàntica relació que acaba com un conte de fades on la innocència i la bondat guanyen i la parella, a pesar de tots els condicionaments socials i els prejudicis personals, reconeixen l'amor que es tenen i són capacs d'estar junts, provocant l'emoció inaguantable de l'espectador. Una pel·lícula que acaba molt bé i que podríem recomanar a qualsevol persona, perquè guanya l'amor per sobre de tots els prejudicis.

Una altra pel·lícula on també guanya l'amor i, a més, redimeix els personatges és *The american*, on els protagonistes són un assassí que ha de complir el que serà el seu darrer encàrrec (George Clooney) i una prostituta (Violante Placido),

que viu en un petit poble d'Itàlia, on es coneixen. Efectivament, l'amor guanya i novament la pel·lícula és recomanable perquè té un missatge apassionant i els personatges són, en el fons, bones persones que troben un bon camí.

A pesar, però, que el cinema és un dels millors invents de la història i que les pel·lícules ens ajuden a reflexionar sobre alguns temes i que són, de vegades, bones maneres de mostrar les coses des d'altres òptiques, vull fer un contrapunt i reflexionar sobre un fet de la vida real, com possiblement n'hi ha molts, que té a veure amb la dificultat de viure la vida amb realisme. És el cas de la Natalia, una escorta xilena amb qui el director de l'Institut de Seguretat Social d'Hon-

dures ha viscut una relació afectiva d'amagat de la família d'ell, amb desfalc, viatges, compra de propietats a Xile amb diners del govern hondureny (un dels més pobres del món), ingrés il·legal de diners a Xile... Una història que més enllà del prejudici, perquè les persones efectivament poden estimar-se i això sempre és bo, ens pot donar pistes sobre què passa quan vivim desarelats, engegats pel «tenir», més que pel «ser» i sense fer front a la vida. Les històries de les pel·lícules són fantasies, de vegades a partir de fets reals, però finalment dramatitzades, parcialitzades, exagerades d'acord amb un projecte cinematogràfic, però la vida és més complexa. Una història que a la pantalla es pot veure com de luxe i glamur en la realitat pot ser un drama.

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón. Murtra
Santa Maria dels Àngels (Xile)

«Bon Nadal»

Dir «Bon Nadal» és molt fàcil.
Són uns mots i res més,
però fer-ho real és difícil,
si pensem de debò què és.

Dir «Bon Nadal» és dir: *T'estimo*,
com Jesús ens ha estimat.
És dir: *El meu cor t'obro*,
perquè hi puguis entrar.

És voler que la joia estigui
en aquell cor al que felicito.
És desitjar que visqui
tot el que jo li desitjo.

Perquè sigui així, necessita
trobar-se bé amb si mateix,
compartir amb els qui estima
i que no li manqui, del necessari,
res.

Jesús, en venir al món,
ens donà el gran do de la seva
vida
i es va fer de tots germà,
estimant-nos sense mida.

Els ulls del petit Infant
ens miren amb dolçor
i ens diuen espurnejant:
Veniu a mi, sense por.

«Bon Nadal»!, fem-ho extensiu
per a tota la Humanitat.
Que l'Infant que avui ens somriu
arribi a totes les llars.

Que no hi manqui el menjar,
però tampoc caliu i amor.
Que el món es sàpiga abraçar,
com a germans de tot cor.

MONTSERRAT LLOPART
Barcelona

Felicitació a «Catalunya Cristiana» i Ràdio Estel

Vaig confirmar la meua assistència a l'acte de celebració de l'aniversari de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel, el 27 de novembre passat. Malauradament, al final no hi vaig poder anar. Em va saber greu no poder celebrar amb vosaltres unes dates tan importants per als cristians del nostre país. No vull deixar de felicitar-vos per aquests 35 anys d'història de *Catalunya Cristiana*, un setmanari que va omplir un buit important en la informació de la cultura religiosa a Catalunya, i pels 20 anys d'una manera particular de fer ràdio: rigorosa, serena i tranquil·la. Enhorabona!

JOANA ORTEGA ALEMANY
Vicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya
Barcelona

Reportatges interessants

Vull felicitar *Catalunya Cristiana* i tot l'equip de la revista pel número 1.836, amb data 30 de novembre, que porta per títol *Autenticitat i repte*. Hi ha reportatges molt interessants sobre les monges de Pedralbes, la vida cartoixana o el perdó a l'Església, entre altres temes. Sóc un lector assidu del setmanari i aquest ha estat un dels millors números que he llegit darrerament. Amb el vostre esforç i amb els vostres reportatges ens ajudeu a entendre la vida d'una manera més humana i més cristiana.

MIQUEL MENTRUIT
Barcelona

Festa de la solidaritat

Tot és parlar de la «màgia» del Nadal com si fos un conte de fades. No ens hem d'oblidar, però, que el que celebrem és un fet històric: el naixement de Jesús, fa 2.014 anys. Ell va venir a portar pau i amor, per això el desitgem en aquestes festes. I és una festa de solidaritat, no de

consumisme, que és en el que ho hem convertit.

PILAR ROCA PORTO
Barcelona

Any de la Vida Consagrada

Monestirs d'arreu del món van celebrar el 7 de desembre una gran cadena de pregària que enllaçava Eritrea amb Arequipa i l'Índia amb el monestir de l'Encarnació d'Àvila. Va ser el primer gran esdeveniment en l'Any de la Vida Consagrada. Malgrat la dura crisi vocacional de les darreres dècades, en molts països d'Àfrica o Amèrica Llatina les congregacions religioses són un pilar bàsic de la sanitat i l'educació. Sense els religiosos, serien igualment incomprensibles la història i el present d'Europa. Espanya pot estar orgullosa de ser el bressol de santa Teresa, dels jesuïtes o els dominics, o de continuar enviant avui milers de missioners arreu del món.

JUAN GARCÍA RODRÍGUEZ
Càceres

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Secret de consciència

Voldria formular-li unes preguntes referents al dret d'intimitat de consciència: un superior pot exigir una comunicació de la intimitat al marge de la Confessió?, hi ha estatuts de congregacions o altres associacions aprovats per Roma que permetin l'obligació de manifestar a un superior la comunicació de la pròpia consciència contra la voluntat de l'interessat? No sé si estic formulant bé les preguntes...

Penso que vostè s'expressa perfectament i que planteja un afer molt delicat. A l'Església es distingeix molt bé el que és fur intern (la consciència) i fur extern (el govern). La praxi ordinària és separar aquests dos àmbits. Per posar un exemple: mai no es demanen informes d'un candidat a ordes al seu director espiritual i encara menys al seu confessor. Hi ha una dita molt eloqüent que diu que «*de internis non iudicat Ecclesia*» (és a dir, «l'Església no jutja els afers interns ni de consciència»). Ningú no pot ser forçat contra la seva voluntat a manifestar la seva intimitat i afers de consciència a un superior jeràrquic. Només cal obrir la consciència davant del ministre del sagrament de la Penitència, el qual està obligat a un sigil sagrat sota pena d'excomunió. I en la confessió, el que cal manifestar estrictament són els pecats mortals dels quals som conscients després d'un examen diligent, així com les circumstàncies que concorren a la seva gravetat. Un abat de monestir no té cap dret a exigir la comunicació de consciència a un monjo del monestir, ni un rector li ho pot exigir a un feligrès. Seria un abús gravíssim i, a més, explícitament condemnat per l'Església.

El papa Lleó XIII va promulgar un decret (*Quemadmodum*) que tractava aquestes qüestions i que, en essència, conserva tota l'actualitat. Em permeto esmentar algunes frases d'aquest document: «Alguns cops la manifestació de la consciència va estar permesa en Constitucions, perquè els principiants aprenguessin dels seus superiors experts més fàcilment el dur camí de la perfecció en els seus dubtes, ara passa, contràriament, que alguns d'aquests han imposat aquesta informació íntima de la consciència, que està reservada únicament al sagrament de la Penitència... (i, per tant) als esmentats superiors o superiores de qualsevol grau o preeminència, rigorosament se'ls prohibeix que induïxin els seus súbdits directament o indirectament, per precepte, consell, por, amenaces o afalacs, perquè els facin a ells mateixos una manifestació de la consciència d'aquest tipus.» Més clar, l'aigua.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

La vigència de l'encíclica «*Humanae vitae*»

Dra. Montserrat Rutllant

Hi ha dos esdeveniments recents, la beatificació del papa Pau VI i la cloenda de la primera part de la reunió del Sínode de la Família, que m'han fet recordar que als trenta anys de la publicació de la *Humanae vitae* vaig publicar un article que en el context actual torna a ser d'actualitat malauradament trista. Molts dels problemes que exposava l'encíclica s'han fet cada vegada més punyents.

Posarem alguns dels exemples que en aquest moment m'han semblat més significatius, com les seves paraules: «Considerin el camí fàcil i ampli que s'obriria a infidelitats conjugals i a la degradació de la moral...» Paraules que tenen un clar reflex en l'imparable increment de la promiscuïtat entre els joves, l'augment de les malalties de transmissió sexual i la banalització de la sexualitat humana, que es converteix de manera mercantilista i materialista, en un objecte d'usar i llançar. Cal recordar on arriba la degradació quan sentim parlar tan sovint de pederàstia o quan en molts països que es diuen avançats es veuen en la necessitat de legislar penalitzant i prohibint les relacions zoòfiles.

També recordava, parlant de la relació conjugal, la necessitat de respecte mutu, tan necessari de fomentar en l'actualitat, ja que en moltes circumstàncies no es té en compte la situació biopsicològica de la dona. En el punt 13 concretava el següent: «Qualsevol acte conjugal imposat al cònjuge sense tenir en compte les seves circumstàncies i els seus legítims desitjos...» Aquest és un tema que malauradament també és molt present en forma de maltractaments intrafamiliars quan no d'abusos sexuals. Però pel que és més evident des del punt de vista profètic, van ser les següents paraules les que en l'actualitat s'han convertit en una trista realitat: «Els governs imposarien als seus pobles, moltes vegades per un imperialisme demogràfic, temerós per la força que emergeix del Tercer Món, una anticoncepció o esterilització co-

ercitiva». Potser caldria canviar o complementar la paraula *govern* per *multinationals*, *lobbies farmacèutics*, etc.

Desgraciadament hem tingut notícies recentment de les propostes d'implantació d'un DIU hormonat que esterilitzaria i suprimiria quasi permanentment la menstruació..., o de la congelació d'òvuls, pagada per les empreses perquè les dones puguin ser mares quan convingui a les seves ocupacions professionals o als interessos de les multinacionals per a qui treballen.

L'amor conjugal

Però no tota la *Humanae vitae* va ser un avís de tot allò negatiu que podia passar i malgrat que Pau VI estava pressionat per l'opinió pública, moguda moltes vegades per interessos econòmics o modes passatgeres especialment presents

Pau VI fa una crida als homes de ciència demanant-los que «aclareixin més profundament les diverses condicions favorables a una honesta regulació de la procreació humana»

en l'època dels seixanta, escriu paraules encoratjadores i plenes de bellesa sobre l'amor conjugal. Per exemple, en el punt 9, quan el defineix com «un acte de la voluntat lliure destinat a mantenir-se i créixer amb les alegries i dolors de la vida quotidiana de manera que els esposos es converteixin en un sol cor i una sola ànima i arribin junts a la perfecció humana» i també afegeix com a definició d'amor conjugal «aquella forma especial d'amistat personal amb què es comparteix tot».

Pau VI proposa a tots els cristians donar testimoni que és possible viure d'aquesta manera l'amor conjugal i es dirigeix especialment a grups que ell considera que en aquests temes tenen una responsabilitat especial, com quan fa una crida als homes de ciència demanant-los que «aclareixin més profundament les diverses condicions favorables a una honesta regulació de la procreació humana». Demana també

testimoni dels esposos cristians perquè es converteixin en guies d'altres més joves i posa un èmfasi especial en la seva crida als metges, personal sanitari, sacerdots i bisbes per cridar-los a l'obra d'educació, progrés i d'amor que troba el seu fonament en aquesta visió del matrimoni i de la família.

Coincidint amb el plantejament de la *Humanae vitae* des de l'òptica de l'antropologia personalista, buscant sempre el major grau de salut física, mental i moral de les persones a qui atenem des de fa trenta anys a la Fundació Pro Vida de Catalunya, hem posat en marxa no només centres d'acollida per a gestants en dificultats sinó també programes educatius de la sexualitat humana, i un grup qualificat de científics que han treballat per facilitar que els esposos prenguin les decisions procreatives amb un ampli coneixement dels aspectes científics i pràctics que comporta l'estil de vida adient a la planificació familiar natural.

Ponència de l'abat de Montserrat a Figueres

Francesc A. Picas

Dom Josep M. Soler, abat de Montserrat, en la seva visita a Figueres el 21 de novembre passat, va oferir una conferència a l'església de la Immaculada sobre el tema «Valors de Catalunya».

Trobàrem a faltar joventut als bancs del temple. Figueres té fama de joves i noies que estimen Catalunya. La joventut sap que Montserrat és el

pilar de la nostra història. Era una magnífica ocasió perquè els nostres joves manifestessin davant del pare abat el seu amor a Catalunya i perquè escoltessin la veu que, generosa, baixava de la santa muntanya per parlar-nos de les virtuts dels catalans en la història.

Les persones que assistiren a la conferència eren fidels de la parròquia, amants d'una Catalunya cristiana, tal com aspirava Torras i Bages.

El pare abat parlà de les virtuts dels catalans. El nostre poble desitja, entre les principals virtuts, respecte a les famílies tradicionals i al matrimoni segons la voluntat de Déu. Aspiren catecisme per als infants, salut i feina per a tothom i exigeixen a les autoritats rectitud en l'administració dels diners públics.

Alguns dels assistents encara recorden la gran ofensa que sofrí Montserrat els tres anys de persecu-

ció religiosa a Catalunya (1936-1939). Llavors, les famílies catalanes no podien pujar a Montserrat a cantar el *Vírolai*. L'abat Marcet, abans de marxar exiliat, amagà la imatge de la Moreneta entre parets, per evitar que fos profanada i trossejada. Eren els anys en què també sacerdots i bonspares de família eren perseguits i s'hagueren s'exiliar. El monestir de Montserrat estava usurpat. Una punyalada a Catalunya.

Paraula i vida

«La pau és el futur»

«La guerra és una bogeria.» Aquesta és la denúncia que va fer el papa Francesc quan visità, el passat setembre, el cementiri de Fogliano di Redipuglia —on recordà i pregà per les víctimes de la Primera Guerra Mundial—, davant la «massacre inútil» d'aquella guerra que el papa Benet XV intentà parar sense poder-ho aconseguir. Fent memòria d'aquella *Gran Guerra*, el papa Francesc alertà que en l'actualitat es pot parlar d'una Tercera Guerra Mundial, que es desenvolupa «per parts», amb les crueltats, abusos i sofriments de què és víctima ben sovint la població civil més indefensa. En aquest panorama fosc, voldria subratllar l'actualitat de l'anomenat *esperit d'Assís*, un esperit que la Comunitat de Sant'Egidio —fundada pel professor italià Andrea Riccardi— ha assumit i al qual dona continuïtat. L'*esperit d'Assís* té l'origen en el missatge de sant Francesc —recordem-ho ara, que hem commemorat els vuit segles del

seu pas per Catalunya com a pelegrí cap a Sant Jaume de Compostel·la— i més recentment en la trobada interreligiosa de pregària per la pau que convocà a Assís el papa sant Joan Pau II l'any 1986. Aquell fou un esdeveniment que va tenir un gran ressò, perquè responia a un desig sentit per molts homes i dones de bona voluntat de tot el món i de totes les creences. La Comunitat de Sant'Egidio celebrà la darrera d'aquestes trobades anuals del 7 al 9 de setembre a la ciutat d'Anvers, amb el títol de «La pau és el futur», tot recordant que es compleixen els cent anys de l'inici de la Primera Guerra Mundial. En l'anomenat *esperit d'Assís*, homes i dones de diverses religions i cultures es troben els uns al costat dels altres, no els uns contra els altres, amb el convenciment que en el més pregon de cada tradició religiosa hi ha un fonament per trobar-se i pregar junts per la pau.

La pau no és fàcil però és possible. Per això, el beat Pau VI va iniciar la celebració de la Jornada Mundial de la Pau el dia primer d'any. Francesc, que elegí aquest nom recordant que el sant d'Assís fou un apòstol incansable de la pau, ha escollit aquest lema per a la Jornada de la Pau del proper 1 de gener: «Mai més esclaus, sinó germans.» La pau és possible. El diàleg entre les religions, les cultures i les persones és avui una necessitat per viure plegats —per conviure— en regions i ciutats que cada vegada són més complexes i amb una composició ètnica i religiosa més plural. El diàleg i la trobada interpersonal cal que es converteixin en una pràctica diària, en una forma habitual de vida, en una *cultura de la convivència en la pluralitat*. Així s'ha dit de manera ben clara en el Congrés de Pastoral de les Grans Ciutats que hem celebrat a Barcelona durant l'any que ara acaba.

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

La Sagrada Família

L'Església dedica el diumenge que cau dins l'octava de Nadal a celebrar la festivitat de la Sagrada Família: Jesús, Maria i Josep, tres noms que són els més estimats per un cristià. Déu va voler que el seu Fill encarnat naixés i visqués enmig d'aquesta comunitat d'amor que és una família. I que fos en el seu si on creixés en edat i saviesa, aprenent en l'humà de les virtuts i destreses dels seus pares. En els dos textos alternatius de l'evangeli de sant Lluc que la litúrgia ens proposa en aquesta data, se'ns narra la vida d'infància de Jesús a Natzaret amb paraules semblants. Després de l'episodi de la presentació en el temple, quan tornen a casa, diu: «L'infant creixia i s'enfortia, ple de saviesa; i Déu li havia donat el seu favor» (Lc 2,40). I, passat el temps, després de l'escena

en la qual és perdut i trobat, el relat anota: «Després baixà amb ells a Natzaret i els era obedient. La seva mare conservava tot això en el seu cor. Jesús creixia en edat i saviesa, i tenia el favor de Déu i dels homes» (Lc 2,51-52). Jesús va tenir una casa, com nosaltres, i una família. I no hi ha dubte que la de Natzaret és el model de tota convivència familiar. Els pares viuen pel seu Fill, i aquest, com devia estimar els seus pares! Els devia estimar com Déu estima. El resultat devia ser l'expressió màxima de la riquesa de l'encontre, l'amor entre uns i altres. La casa no són només les parets, un lloc físic on un troba refugi i que tanca amb clau, sobretot

a la nit, per sentir-se segur. Això és molt, però no ho és tot. Quan es parla de «persones sense sostre» sembla que es faci referència a poder acollir-se per protegir-se de les inclemències del temps o dels perills que es puguin esdevenir. En canvi, allò que acostuma a faltar-los més són uns llaços d'amor efectius. Seria més exacte anomenar-los «persones sense llar». També Jesús, Maria i Josep van passar per l'experiència de no tenir un sostre, fins que es van acollir en una cova, o en un estable a Betlem; però sempre van sentir la calor de llar que fa l'amor. En aquesta festa, a punt de començar l'any 2015, demano a la Sagrada Família que mai no falti l'afecte en el si de les nostres llars, que siguem capaços de perdonar si cal, i així viure en la gràcia de Déu, que és amor.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

Sor Adela, la monja que va

Javier Molina

Bayadeya

Sor Adela Blanes acaba de fer 85 primaveres. Camina lentament, agafadeta al seu bastó. La seva memòria sobre les gairebé sis dècades de vida a Egipte esdevé, tanmateix, portentosa. No hi ha detall que li passi per alt. Va arribar al país àrab el 1956 i, des de llavors, aquesta missionera mallorquina del Sagrat Cor ha estat testimoni de la història atzarosa d'una nació que considera ja casa seva. Va aterrar al Caire, una urbs que en aquella època era menys caòtica i més habitable que la megalòpoli actual. La seva arribada va coincidir amb l'estrèpit de la guerra. Uns mesos abans, el 26 de juliol del 1956, el president Gamal Abdel Nasser havia anunciat la nacionalització del canal de Suez. I el control de la cotitzada esquerra va acabar en confrontació a finals d'octubre. «Quan feia vint dies que havia arribat va esclatar la revolució del 1956. Van col·locar a la porta de sortida tots els francesos i els anglesos i la majoria de les monges eren angleses i franceses», explica a *Catalunya Cristiana* Adela, que presumeix d'haver sobreviscut a quatre presidents egipcis (els militars Nasser, Sadat i Mubarak i l'islamista Mursi).

«Va venir la policia i va dir que totes les franceses i angleses havien de marxar abans d'una setmana. Vam començar a fer les maletes. Ens van tallar el telèfon i els militars es van instal·lar al jardí del col·legi», evoca. «Es van poder quedar perquè el nunci ens va proporcionar un document d'identitat del Vaticà. Des de casa vèiem cada nit com queien les bombes sobre l'aeroport i fins i tot van caure fragments de metralla al pati», narra des de la humil vivenda que la congregació té a Bayadeya, a la província rural de Minya, a 300 kilòmetres al sud de la capital. Un llogaret al qual s'arriba després de vorejar els canals del Nil, on hi ha búfals d'aigua i els nens xipollegen, i creuar un laberint de carrers sense asfaltar. A Bayadeya, una ciutat de 28.000 habitants i majoria cristiana, l'Adela és una institució, un dels veïns més il·lustres i veterans. «Vaig arribar-hi amb 26 anys i en tinc 85. Què et sembla? Què m'estimo més? Per a mi, Egipte. A Espanya tinc nebots que em reben sempre amb molt d'afecte però la meua família és aquí.»

És, a més, la vila transformada amb la seva tasca, per la qual Espanya la va guardonar recentment amb la condecoració de l'Orde d'Isabel la Catòlica. L'Adela va viure al poble des del 1984 fins al setembre passat, quan les xacres de l'edat van aconsellar traslladar-la al convent del barri cairotà d'Heliòpolis. L'Adela, però, recorda cada instant del seu pas pel poble. «Va ser com

passar del primer món al tercer. No hi havia electricitat ni aigua corrent. L'única manera de canviar un poble és formant la dona», assegura. I, sense defallir, la missionera es va entregar a la tasca d'educar la població femenina. «Quan vaig arribar-hi les nenes es casaven als 11 i 12 anys. Vaig treballar per conscienciar les dones i els homes perquè aquí, el pitjor eren els homes.»

«Vaig impartir conferències als homes sobre els drets de la dona i els vaig repetir que si volien canviar el poble havien de formar les seves filles i dones. «Vosaltres aneu al camp, o a la feina, però la dona és a casa tot el dia i ella és qui educa els fills», els vaig dir», assegura l'Adela. La seva tasca ha deixat una empremta tan gran que una representació de veïns de Bayadeya va participar en la cerimònia de lliurament de la condecoració, celebrada a la residència de l'ambaixador espanyol al Caire. «Eren familiars molt pobres. Amb la formació que han tingut han canviat de classe social. Tenen fills a la universitat. Són noies que han col·laborat amb mi i són elles les que han de continuar la tasca», acaba dient la religiosa.

«Les noies —afegeix— ja no es casen amb 10 o 11 anys. Després tenim el problema de la mutilació genital femenina, que jo he abolit. És una satisfacció molt gran.» I precisa: «Les dones circumcidades són com un tros de fusta davant del marit. Ell és qui gaudeix i ella no sent absolutament

«Quan la dona sap llegir i escriure, coneix els seus drets i sap reflexionar, comprèn el que és la llibertat i els drets de la dona. I no permet que la menyspreïn ni la maltractin»

«En qualsevol religió el fanatisme és negatiu. Suposa tancar-te i no reconèixer l'altre com a germà amb els mateixos drets»

«Egipte és un poble molt generós, obert i familiar. Els joves són els qui han aconseguit tenir una educació més bona i els qui hi entenen de política i han de pensar en el futur»

cap mena de plaer. Han de ser companys, en igualtat de drets, en el sexe, en la vida, en l'educació i en tot.» La seva tasca de conscienciació va donar resultat. «El 98% estaven circumcidades. Vaig parlar amb les mares i les àvies; els vaig ensenyar vídeos i els vaig explicar totes les conseqüències nefastes de la mutilació genital per al matrimoni. I vaig aconseguir que cap nena patís mai més la circumcisió. També vaig divulgar els mètodes de regulació de la natalitat. Abans tenien 12, 14 o 16 fills perquè la meitat morien», explica l'Adela. No només el matrimoni infantil o la pràctica atroç de l'ablació de clitoris, estesa tant entre cristians com musulmans, la van horroritzar. També l'elevada taxa de mortaldat entre els nounats, «la meitat dels nens morien per tètanus».

Pionera

La seva lluita a l'Egipte profund, on fins i tot ara l'estranger és una excepció, en va fer una pionera. Va aprendre àrab a partir del compromís diari de conèixer un grapat de noves paraules i es va posar al volant d'un Lada Niva, un sofert cotxe de fabricació soviètica que encara avui recorre les carreteres egípcies. «Vaig ser la primera dona que va tenir carnet de conduir a la província de Minya el 4 de desembre del 1966. Quan vaig anar a recollir-lo em van dir que era cosa d'homes. Els vaig contestar que era cosa d'homes i de dones.» Degana de les religioses

canviar un poble d'Egipte

espanyoles escampades per l'Egipte rural, l'Adela va aprofitar el lliurament de la condecoració per posar veu al patiment de la dona, maltractada sovint per «tradicions populars nefastes per a la seva dignitat». «Sovint caiem en l'engany subtil d'exaltar la dona, però només per les seves virtuts i rols femenins. Proclamem panegírics magnífics sobre la maternitat, l'entrega i la capacitat d'estimar. Això no ho podem negar, però sí que convé recordar que el subjecte d'aquestes qualitats és, a més i abans de ser dona, una persona. La qual cosa vol dir que la dona és subjecte d'una dignitat, d'uns drets i d'una llibertat que existeixen abans que els seus dots femenins i exigeixen un respecte inalienable.»

Emocionada pel seu reconeixement tardà, la mallorquina va detallar les claus del miracle que va forjar en una vila envoltada de camps verds que encara avui treballen animals de conreu. «Quan la dona —raona— sap llegir i escriure, coneix els seus drets i sap reflexionar, comprèn el que és la llibertat i els drets de la dona. I no permet que la menyspreï ni la maltractin, com passava abans amb moltes dones que dormien amb el braç sobre el cap per protegir-se de les pallisses del marit.» «La dona —continua dient—, amb els seus dons de donar la vida i protegir-la, la seva capacitat d'amor i de donar-se generosament, contribueix a crear un món molt més humà.»

Convivència interreligiosa

Una defensa de l'ésser humà que l'Adela també ha unit al llarg de la seva experiència vital a la de la convivència interreligiosa. Minya, la província on va residir durant dècades, va viure l'any passat els mesos més convulsos de la seva història. Després del desallotjament ferotge de les acampades islamistes en protesta pel cop d'Estat, una onada de violència va deixar mig centenar d'esglésies cremades i cases i comerços cristians arrasats per la còlera. «Sempre ha estat una província tranquil·la. Va ser la primera vegada que van cremar esglésies i que van saquejar botigues cristianes», rememora la monja. «En qualsevol religió el fanatisme és negatiu. Suposa tancar-te i no reconèixer l'altre com a germà amb els mateixos drets.»

«Tothom té defectes. A Egipte i a Espanya. Reconeguem els nostres valors comuns, visquem plegats i tirem endavant», diu amb esperança en els joves que, durant els darrers quatre anys, han agitat la terra dels faraons i avui pateixen els atacs de l'aparell policial. «Egipte és un poble molt generós, obert i familiar. Els joves són els qui han aconseguit tenir una educació més bona i els qui hi entenen de política i han de pensar en el

futur.» La seva recepta és estimar i escoltar. «El món té necessitat d'amor i de justícia. El que compta en aquesta vida és estimar, estimar i estimar. Educar és acompanyar cada persona en el seu procés de desenvolupament. Això exigeix proximitat, escolta i considerar cada persona com a única. No n'hi ha prou amb estimar. Cal que les persones se sentin estimades; que són importants; cal fer-les conscients dels seus valors, de les llavors que hi ha en elles perquè esdevinguin agents de canvi.»

Precisament, durant l'acte de lliurament, l'ambaixador d'Espanya al Caire, Arturo Avello, va ressaltar els «resultats excel·lents» que ha aconseguit Adela Blanes al llarg de sis dècades en les quals la missionera «ha posat afecte, vocació, intel·ligència, tendresa, temprança i confiança». «S'ha lliurat del tot, sense condicionament ni indicí d'interès personal. Aquest plantejament vital, generós en les seves arrels, ha creat realitats de fet inqüestionables i meravelloses», va valorar.

Davant d'un auditori expectant i entregat, l'Adela va tancar la seva breu intervenció citant el català Pere Casaldàliga: «Al final del camí em diran: Has viscut? Has estimat? I jo, sense dir res, obriré el cor ple de noms», va escriure el religiós. I l'Adela no té dubtes sobre la seva resposta: «Sóc gairebé al final del meu camí i el meu cor és ple de rostres i de noms d'homes, dones i nens del poble que han compartit amb mi alegries, tristeses, dificultats, esperances i m'han fet canviar la vida. D'ells he après a donar la meua vida perquè uns altres la tinguin, a viure solidària en el dolor i l'alegria, a entrar en el misteri del Cor traspasat de Jesús.»

AQUEST NADAL, TENIM FEINA. AJUDAR ALS QUE NO EN TENEN

En col·laboració amb **Caritas** **FEINA AMB COR**

Baixa't aquesta aplicació de Caritas i fes el teu donatiu a partir d'1 €.

Lunet Solidari destinarà l'import de tots els donatius al projecte **FEINA AMB COR** de Caritas, per ajudar a tots aquells que no tenen feina. A més, LUNET també destinarà l'import de tots els seus regals de Nadal a aquesta entitat. Bon Nadal, Felix Feina!

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA 2)

TEMPS DE NADAL

(SALTERI: SETMANA 1)

DESEMBRE

28. DIUMENGE

La Sagrada Família (F), Blanc. Lectures: Gènesi 15,1-6;21,1-3 / Salm 104 / Hebreus 11,8.11-12.17-19 / Lluc 2,22-40
SANTORAL: Abel; Dòmina, vg.; Sants Innocents, mr.

29. DILLUNS

Octava de Nadal, **Blanc.** Lectures: 1 Joan 2,3-11 / Salm 95 / Lluc 2,22-35. O bé: *Sant Tomàs Becket* (ML), *Vermell*.
SANTORAL: David, rei; Tròfim, b.

30. DIMARTS

Octava de Nadal, **Blanc.** Lectures: 1 Joan 2,12-17 / Salm 95 / Lluc 2,36-40
SANTORAL: Anísia, mr.; Fèlix I, p. i mr.; Mansuet, mr.; Raül, ab.; Rainer, b.

31. DIMECRES

Octava de Nadal, **Blanc.** Lectures: 1 Joan 2,18-21 / Salm 95 / Joan 1,1-18
SANTORAL: Coloma, vg. i mr.; Melània la Jove; Sabinià, b. i mr.; Silvestre I, p. i mr.

AÑO 2015

GENER

1. DIJOUS

Solemnitat de la Mare de Déu (S), Blanc. Lectures: Nombres 6,22-27 / Salm 66 / Gàlates 4,4-7 / Lluc 2,16-21
SANTORAL: Almaquí, mr.; Concordi, prev. i mr.; Eufrosina, vg.

2. DIVENDRES

Sants Basili el Gran i Gregori Nazianzè (MO), Blanc. Lectures: 1 Joan 2,22-28 / Salm 97 / Joan 1,19-28
SANTORAL: Adelard, ab.; Emma, vg.; Isidor d'Antioquia, b. i mr.; Macari, ab.

3. DISSABTE

Fèria, **Blanc.** Lectures: 1 Joan 2,29-3,6 / Salm 97 / Joan 1,29-34. O bé: *El Santíssim Nom de Jesús* (ML), **Blanc.**
SANTORAL: beat Alan de Solminiac, b.; Anter, p. i mr.; Atanasi, mr.; beat Ciríac-Elies de Chavara, prev.; Daniel, mr.; Fulgenci, b.; Genoveva, vg.; Josep-Maria Thomasi, prev. i card.

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

Els profetes Simeó i Anna esperen l'alliberament d'Israel

El Còdex Beza no parla «de la purificació d'ells», de la mare i l'infant, sinó tan sols «de la purificació de l'infant» que, com a primogènit, havia de ser consagrat al Senyor i pagar un rescate oferint un sacrifici que, en cas de gent pobre, consistia en un parell de tórtors o dos colomins. A continuació Lluc, com de costum, compon un relat en estèreo, en masculí i femení, a base de dos profetes d'edat avançada que reflecteixen l'envelliment d'Israel, però que no han perdut l'esperança de veure un dia l'aparició del Messies que havia d'alliberar el seu poble de l'opressió dels romans. Simeó va al Temple mogut per l'Esperit; Anna no s'aparta mai del santuari. Simeó coincideix amb els pares de Jesús quan introduïen l'infant per consagrar-lo al Senyor, el pren en braços, i beneeix Déu dient: «Ara vas a afranquir el teu esclau, Amo, segons la teva paraula, en pau, perquè els meus ulls han vist la teva salvació, la que havies preparat en presència de tots els pobles: Llum per a revelació i glòria del teu poble Israel.» El text normal afegeix: «Per a revelació de les nacions i glòria d'Israel», anticipant així en boca de Simeó l'obertura als pagans que Lluc reservarà per al segon volum, Actes 13,47. Anna «no s'apartava del santuari, on retia culte amb dejunis i oracions de nit i de dia», havia viscut un septenari perfecte com a Esposa de Jahvé i després, com un símbol de l'Israel que se n'havia apartat, «restà viuda durant vuitanta-quatre anys» (12 x 7). En aquell precís moment «es presentà i es posà a regraciar Déu i a parlar de l'infant a tots els qui esperaven el rescate a Jerusalem». Simeó, tanmateix, és més clarivident, si bé no s'adreça al pare de Jesús sinó a «Maria, la seva mare: "Mira, aquest ha estat destinat per a ruïna i per a alçament de molts a Israel, com un senyal de contradicció", i preveu d'alguna manera el fracàs del Messies: «I a tu mateixa, però, una espasa et traspasarà l'ànima.»

Lectures bíbliques

La Sagrada Família

Lectura primera

Gn 15,1-6.21,1-3

El teu hereu serà el fill que naixerà de tu

Lectura del llibre del Gènesi:

En aquells dies, el Senyor va fer sentir la seva paraula a Abram en una visió i li digué: «No tinguis por, Abram: jo sóc el teu protector. La teva recompensa serà molt gran.» Abram li respongué: «Senyor, Déu meu, què em donareu? Jo me'n vaig sense fills, i l'hereu de casa haurà de ser Elièzer de Damasc.» Abram afegí: «No m'heu donat descendència i el meu hereu haurà de ser un dels meus servidors.» Llavors el Senyor li va fer sentir la seva paraula i li digué: «No serà pas aquest, el teu hereu: serà el fill que naixerà de tu.» Després el Senyor el va fer sortir a fora i li va dir: «Mira el cel i posa't a comptar les estrelles, a veure si les pots comptar; doncs, així serà la teva descendència.» Abram cregué en el Senyor i el Senyor ho tingué en compte per donar-li una justa recompensa. El Senyor visità Sara tal com havia dit, i va complir en ella allò que havia promès. Sara va concebre i va donar un fill a Abraham a les seves velleses, just al temps que Déu li havia predit. Abraham va posar el nom d'Isaac al fill que li havia nascut, que Sara li havia infantat.

Salm responsorial

104

Enaltiu el Senyor, proclameu el seu nom, feu conèixer entre els pobles les seves gestes. Dediqueu-li càntics, acompanyeu-los amb cítares, feu l'elogi de les seves meravelles.

R. El Senyor, el nostre Déu recorda sempre l'aliança.

Glorieu-vos del seu nom sagrat, alegreu-vos els qui busqueu el Senyor.

Penseu en el Senyor i en el seu poder, busqueu sempre la seva presència. **R.**

Recordeu les meravelles que ell obrà, els seus prodigis i les seves decisions. Descendents d'Abraham, el seu servent, fills de Jacob, el seu elegit. **R.**

Lectura segona

He 11,8.11-12.17-19

La fe d'Abraham, de Sara i d'Isaac

Lectura de la carta als cristians hebreus:

Germans, gràcies a la fe, Abraham, quan Déu el cridà, obeeí a la invitació d'anar-se'n a la terra que havia de posseir en herència. Sortí del seu país sense saber on aniria. Gràcies a la fe, igual que Sara, que era estèril, Abraham obtingué la capacitat de fundar un llinatge, tot i la seva edat avançada; i és que va creure en la fidelitat de Déu que li ho havia promès. Per això d'un sol home, ja caduc, en nasqué una descendència tan nombrosa com les estrelles del cel i com els grans de sorra de les platges de la mar. Gràcies a la fe, Abraham, posat a prova, oferí el seu fill Isaac. I era el seu fill únic que oferia, el que havia rebut les promeses. Déu havia dit d'ell: Per Isaac tindràs la descendència que portarà el teu nom. Però Abraham confiava que Déu seria prou poderós per ressuscitar un mort. Per això recobrà el seu fill, com una prefiguració d'aquesta veritat.

Al·leluia

He 1,1-2

Déu antigament havia parlat als pares per boca dels profetes, però ara ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill.

Evangelí

Lc 2,22-40

Avui us ha nascut un salvador

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

Passats els dies que manava la Llei de Moisès referent a la purificació, els pares de Jesús el portaren a Jerusalem per presentar-lo al Senyor, [complint el que prescriu la Llei, que tot noi fill primer sigui consagrat al Senyor. També havien d'oferir en sacrifici «un parell de tórtors o dos colomins», com diu la Llei del Senyor. Hi havia llavors a Jerusalem un home que es deia Simeó. Era un home just i pietós, que esperava l'hora en què Israel seria consolat, i tenia en ell l'Esperit Sant. En una revelació, l'Esperit Sant li havia promès que no moriria sense haver vist el Messies del Senyor. Anà, doncs, al temple, guiat per l'Esperit Sant, i quan els pares entraven amb el nen Jesús, per complir en ell el que era costum segons la Llei, Simeó el prengué en braços i beneí Déu dient: «Ara, Senyor, deixeu que el vostre servent se'n vagi en pau, com li havieu promès. Els meus ulls han vist el Salvador que preparàveu per presentar-lo a tots els pobles; llum que es reveli a les nacions, glòria d'Israel, el vostre poble.» El seu pare i la seva mare estaven meravellats d'això que es deia d'ell. Simeó va beneir-los i digué a Maria, la seva mare: «Aquest noi serà motiu que molts caiguin a Israel i molts d'altres s'alcin; serà una senyera combatuda, i a tu mateixa una espasa et traspasarà l'ànima; així es revelaran els sentiments amagats als cors de molts.» Hi havia també una profetessa, Anna, filla de Fanuel, de la tribu d'Aser. Era d'edat molt avançada: havia viscut set anys amb el seu marit, però havia quedat vídua fins aleshores, als vuitanta-quatre anys. Mai no es movia del temple, dedicada nit i dia al culte de Déu amb dejunis i oracions. Ella, doncs, que es trobava allà a la mateixa hora, donava gràcies a Déu i parlava del nen a tots els qui esperaven el temps en què Jerusalem seria redimida.] I quan hagueren complert tot el que ordenava la Llei del Senyor, se'n tornaren a Galilea, al seu poble de Natzaret. El noi creixia i es feia fort, era entenimentat i Déu li havia donat el seu favor.

En la festa de la Sagrada Família

Mercè Solé

Membre de l'ACO i del Centre de
Pastoral Litúrgica de Barcelona
(msoletey@gmail.com)

No deixa de ser un contrasentit que la celebració de la festa de la Sagrada Família s'associï gairebé inconscientment amb el model de família que fins fa pocs anys era l'habitual en el nostre entorn, tot i que sospito que el concepte de família «tradicional» respon més a un estereotip que a una realitat, que sempre és més plural i més dinàmica que no pas la idea que en tenim.

Dic que em sembla un contrasentit perquè no es pot pas dir que, segons els relats de la infància de Jesús, la seva família fos gaire convencional: no s'ajusta gaire al que devien ser els patrons habituals a la Palestina rural del segle I. Allò que remarquen els evangelis i allò que celebrem és sobretot l'acollida de Déu a la pròpia vida, la confiança i la llibertat per seguir-lo més enllà dels costums i les seguretats, l'estimació mútua, l'amor incondicional. La família és el lloc de trobada en l'amor, però com si fos un tastet de la transfiguració, és també el lloc des d'on s'empeny els seus membres cap enfora: cap a Egipte, cap al Temple, i en el Jesús adult, cap al poble. No és, doncs, una família tancada en ella mateixa. Ben al contrari. En cert sentit és una família que arrisca. No busca la seguretat de la llar de foc, sinó el Regne de Déu, ben a la intempèrie.

Per això la Sagrada Família continua sent «el» model, encara que vagi passant per institucions familiars culturals molt diverses arreu del món, que sempre són expressió concreta i incompleta d'una realitat més gran des d'un punt de vista cristià. El valor, crec jo, rau en la qualitat de l'estimació entre les persones i no en el model institucional, encara que, porucs com som, tendim a témer les novetats i a idealitzar les tradicions. Però hi ha unes quantes realitats de què podem alegrar-nos i que no estaria gens malament que s'expressessin d'alguna manera en les nostres celebracions d'aquesta festa: el major grau d'igualtat entre homes i dones, que fa que les dones ja no siguin tan dependents econòmicament de les seves parelles i que els homes es comprometin més i millor en el dia a dia familiar; la major implicació de molts homes en l'atenció i cura de les persones de casa que ho necessiten; l'acollida dels infants amb discapacitat i la lluita perquè les retallades no afectin la qualitat de la seva atenció; la bona disposició de tantes parelles, avis,

oncles, germans, tiets, quan s'ha produït un trencament familiar i nous aparellaments, per acollir i estimar els fills i filles de «l'altre»; el suport mutu de tantes famílies en moments de crisi, d'atur, d'estretor econòmica; la millor acceptació social de pares i mares solters sense estigmes; l'acompanyament en els moments difícils, en la malaltia i en la mort...; l'acolliment dels familiars homosexuals, que es poden expressar amb llibertat i naturalitat; el suport als joves sempre en situació laboral precària; el respecte per aquests joves que conviuen en parella i ja no es casen, però que igualment estimen i són estimats. Són signes d'amor, de confiança i de llibertat, encara que apareguin en moments de fort canvi, d'una certa confusió, amb interrogants i en models que possiblement no passarien la «prova del cotó fluix» de l'ortodòxia eclesial, però això no els treu autenticitat des del punt de vista de l'amor, de la mateixa manera que determinades formes de matrimoni no garanteixen per si mateixes l'amor mutu dels seus membres. Alegrem-nos-en i celebrem-ho, perquè també són signes que Déu es manifesta a través de tota realitat humana, més enllà de models i cultures.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Sant Ciríac Elies Chavara

- ✓ Nascut a Kainakary, sud de l'Índia, l'any 1805
- ✓ Catòlic siromalabar defensor de la unitat amb Roma
- ✓ Fundador dels Carmelites de Maria Immaculada
- ✓ Va morir a Koonammuvu, l'Índia, l'any 1889
- ✓ Canonitzat el novembre passat pel papa Francesc

A l'estat de Kerala, al sud de l'Índia, hi ha hagut ininterrompudament des dels primers segles de l'Església una nombrosa comunitat cristiana de ritu oriental. Molts són ortodoxos, però bona part d'ells són catòlics que conserven la litúrgia oriental.

El sant d'aquesta setmana, Ciríac Elies Chavara, pertanyia a aquest grup de catòlics, concretament a l'Església siromalabar. Va rebre una bona educació de mans d'un mestre hindú, i quan era adolescent va sentir la crida de Déu i va entrar al seminari. Una vegada ordenat sacerdot va veure la necessitat de revifar la fe dels cristians de Kerala, que es trobava en un cert estancament. També va maldar per evitar que una part dels catòlics siromalabars se separés de Roma. Per tal de formar culturalment i espiritualment les noves generacions l'any 1831 va fundar la congregació dels Carmelites de Maria Immaculada, de la qual va ser el primer prior general. També va ser el cofundador de les Germanes de la Mare del Carmel. Durant tota la seva vida, sant Ciríac Elies va destacar per ser un home de pregària i per tenir una gran devoció la Mare de Déu i a l'Eucaristia.

Barcelona

«Francesc ha encarnat la represa del somni conciliar»

Andrea Riccardi fa la lliçó inaugural del 3r Simposi Internacional sobre el Concili Vaticà II

Carme Munté
Barcelona

Cinquanta anys després del Concili Vaticà II, superada l'etapa de «perplexitat» per la decepció del post-concili, som en un moment en què és necessària i inajornable la renovació eclesial perquè som en un temps de «vida i mort del catolicisme». Davant d'aquesta cruïlla històrica, el papa Francesc ha encarnat la represa del somni conciliar a partir d'una «Església en sortida, en missió i en diàleg», tal com recull l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*. Aquest és a grans trets el resum de la ponència feta per Andrea Riccardi, fundador de la Comunitat de Sant'Egidio, a la Facultat de Teologia de Catalunya.

Va ser la conferència inaugural del 3r Simposi Internacional sobre el Concili Vaticà II: *L'Església, misteri de comunió i missió*, organitzat conjuntament per la Facultat de Teologia de Catalunya i l'arquebisbat de Barcelona, els dies 10 i 11 de desembre. El simposi va ser inaugurat pel cardenal Lluís Martínez Sistach, que va ser alhora l'encarregat de presentar el professor Riccardi com un gran expert en la història de l'Església dels segles XIX i XX.

Andrea Riccardi, una de les persones amb més projecció del món catòlic, va fer en primer lloc una radiografia d'aquesta globalització que ha fet del diner el gran valor i de les persones, simples consumidors. Va esmentar també altres mals de la nostra societat com són la soledat o la prevalença del jo per damunt de la dimensió comunitària. Un cas paradigmàtic és la crisi de la família, que no deixa de ser, segons Riccardi, «la crisi de la comunitat o de dues persones que no són capaces de viure una història comuna». També les relacions entre les persones han canviat i s'han distanciat en un món virtual.

Davant d'aquestes conseqüències de la globalització, l'Església presenta un model alternatiu: en contraposició del valor del mercat, posa en primer lloc la dignitat de la persona; contra la soledat i la prevalença del jo, posa en relleu la dimensió comunitària i el tresor de la família, i en un moment en què les persones tendeixen a comunicar-se virtualment, «l'Església som l'única realitat en la societat que contínuament es reuneix». És més: Andrea Riccardi va posar en relleu «la qualitat física comunitària de l'Església» i va dir que «la proximitat humana és connatural al cristianisme».

Així, Riccardi, va concloure la conferència amb dues idees clau: en primer lloc, que «sense el Concili Vaticà II

CatalunyaReligió

Andrea Riccardi, cardenal Martínez Sistach i Armand Puig.

«Gràcies al relleu que Francesc ha fet del Concili Vaticà II l'Església pot afrontar el repte de la globalització»

Després de la conferència, Andrea Riccardi va mantenir una trobada amb la premsa. Va tractar diverses qüestions d'actualitat:

OPOSICIÓ AL PAPA: «La resistència al Papa no es viu només a la Cúria —no ens en fem una imatge negra— sinó també en una part del món catòlic. Aquest Papa té molta oposició. Ell n'és conscient. És legítim tenir opinions diferents, perquè l'Església no és una estructura totalitària.»

PERSECUCIÓ CRISTIANS: «El problema de les minories cristianes és dramàtic perquè sense les minories cristianes els països musulmans esdevindran més totalitaris. Les minories són una garantia de pluralitat. A més, la pèrdua de cristians a l'Orient és una pèrdua per als mateixos musulmans.»

PROCÉS CATALÀ: «En primer lloc, he de dir que la identitat catalana nacional existeix, hi ha una història i fins i tot un catolicisme català. No és només una qüestió de llengua. En segon lloc, davant el repte de la unitat d'Europa, la qüestió és si cal crear nous estats o si més aviat cal disminuir la llista. En aquest sentit, el problema català interpel·la Europa sobre el seu propi significat. D'altra banda, jo no parlaria només d'un problema català, sinó també d'un problema espanyol. Perquè part del problema català és la mateixa actitud d'Espanya.»

CONSTRUCCIÓ D'EUROPA: «Europa viu un moment difícil, perquè ha d'avançar cap a la unificació. Si no, es pot quedar només en un gran mercat comú. Sense la unitat d'Europa, els nostres petits països europeus esdevindran repúbliques bananeres o només turístiques per als japonesos, indis i xinesos. Europa corre el risc de deixar d'existir. No crec que puguem crear una Europa des d'Estònia fins a Portugal, sinó una petita Europa. Sembla que el problema és de manca d'un lideratge coratjós.»

l'Església hauria naufragat fora de la història com una petita comunitat amb un gran passat»; en segon lloc, que «gràcies al relleu que Francesc ha fet del Concili Vaticà II, l'Església pot afrontar el repte de la globalització».

Amic personal dels darrers papes

Andrea Riccardi (Premi Internacional Catalunya 2001) és amic personal dels darrers papes i és autor d'un valuós llibre sobre el papa Francesc (*La sorpresa di Papa Francesco*). Fruit de les seves fonts directes, va poder respondre amb coneixement de causa una de les qüestions plantejades en el col·loqui posterior a la seva conferència.

El claretià Ignasi Ricart va treure a col·lació el grup de cardenals participants al Sínode de la Família que s'han mostrat contraris al papa Francesc. En concret, va preguntar sobre el paper de Benet XVI.

«Ni que Benet XVI pensés al 100% el contrari de Francesc, no sortiria mai del seu silenci», li va respondre Andrea Riccardi, que moments abans havia dit que la categoria de conservadors i progressistes no és vàlida per jutjar la vida de l'Església.

El fundador de la Comunitat de Sant'Egidio, gran defensora de la reconciliació i el diàleg com a camí per a la pau, va relativitzar la polèmica suscitada arran del Sínode. «Tots els papes han tingut oposició», va reconèixer, però és cert que l'oposició d'avui «és molt forta». La veritat, però, és que el papa Francesc compta amb un gran aliat: el poble.

Barcelona

Congrés sobre el sentit cristià de mort i resurrecció

Primer gran esdeveniment oficial de la Facultat Antoni Gaudí

Eduard Brufau
Barcelona

La flamant Facultat Antoni Gaudí d'Història de l'Església, Arqueologia i Arts Cristianes (FHEAG) ha encetat el seu primer curs amb un esdeveniment internacional del més alt nivell acadèmic. 20 i 21 de novembre va tenir lloc a Barcelona el congrés *De la mort a la vida. Història, litúrgia i pensament*, que forma part dels col·loquis sobre la resurrecció organitzats per la mateixa Facultat Antoni Gaudí, i les Facultats de Teologia de Barcelona, Lió i Tolosa. Les properes sessions d'aquests col·loquis se celebraran en aquestes dues ciutats del sud i centre de França.

Aquest primer congrés internacional va comptar amb una vintena d'experts convidats que van dissertar sobre diversos aspectes de la mort i la resurrecció en l'antiguitat cristiana. Les intervencions es van agrupar en tres grans blocs segons les fonts des de les quals partien: fonts escrites, arqueològiques i litúrgiques.

En l'apartat de fonts escrites, els professors Joan Torra, Josep Amengual i Albert Viciano van dissertar sobre la resurrecció partint dels pares de l'Església i d'altres personalitats dels primers segles, com ara sant Agustí d'Hipona, Sant Pacià de Barcelona o Sant Julià de Toledo. També hi va haver lloc per a l'anàlisi que el professor Jordi Passerat va fer sobre un curiós document bilingüe en llatí i en occità del segle X i per a la interessant intervenció que el professor Sergi Grau va fer sobre la visió que l'antiguitat grecoromana tenia de la resurrecció. Pel que fa a l'arqueologia les intervencions es van centrar en els espais funeraris

Mosaic amb escena de la resurrecció al monestir d'Hosios Loukas, Grècia, segle XI.

conservats a Roma —ponència que va correspondre al professor Vincenzo Fiocchi-Nicolai, del Pontifici Institut d'Arqueologia Cristiana de Roma— i als espais episcopals de Barcelona, Tarragona, Girona-Empúries, Ègara, València i Mallorca a càrrec de diferents especialistes. Finalment en el bloc litúrgic el professor Miquel dels Sants Gros va dissertar sobre litúrgia i arqueologia a l'antiga Tarraconense, mentre que diversos experts van enfocar la mort i la resurrecció des del

Baptisme, el culte als màrtirs, el lloc de culte i les exèquies. A part de les ponències i els debats, el congrés va comptar amb una interessant part més pràctica que va consistir en sengles visites al Museu d'Història de Barcelona i a les excavacions de la basílica dels Sants Màrtirs Just i Pastor. Així, els participants van poder conèixer sobre el terreny les restes arqueològiques que més clarament parlen de la important presència cristiana a la Ciutat Comtal durant els primers segles de l'Església.

Les dues visites van ser guiades per Julia Beltran de Heredia, arqueòloga responsable de les excavacions a Sant Just i Pastor.

Amb aquest congrés s'ha posat de manifest la importància que la història, l'art i l'arqueologia tenen per comprendre qüestions teològiques i espirituals bàsiques. La Facultat Antoni Gaudí comença a caminar així amb la voluntat d'omplir un buit massa important en la formació dels cristians del segle XXI.

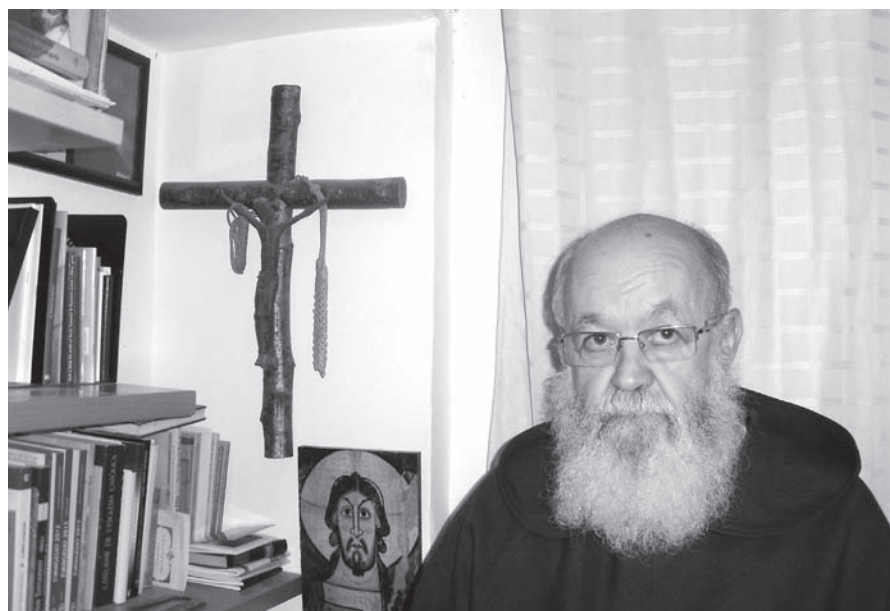
Any Vida Consagrada

Per què has dit sí?

Germà Carles M. Lloig, carmelita

Després de més de cinquanta anys de vida consagrada, puc ben bé dir que encara és vàlida i ben vàlida. Per què vaig dir sí? Mireu, el seu valor el vaig anar descobrint de mica en mica a través d'anar fent anys com a consagrat. Ara és quan m'adono de la sort que vaig tenir en dir sí en aquells moments juvenils amb més interrogants, incerteses i temors que no pas amb una valentia total. Ara més que mai en dono gràcies al bon Déu. Com visc la meua vocació? Amb la pregària constant, ja que ella és la que em dona força a cada moment de la meua vida. I és aquesta pregària la que em fa estar en contacte amb Déu, la que em dona alegria per continuar vivint a la Casa del Senyor amb generositat i servei constant envers els meus germans. A més, com a carmelita, he de procurar com ens diu la nostra Santa Regla de viure amb un cor ben sincer i consciència noble. Animo els esporuguits i dubtosos una valentia ferma i agafar-se de la mà del Déu Altíssim.

En col·laboració amb

El consiliari diu...

Acceptació del passat, de les limitacions, de la solitud...

Xavier Moretó Navarro

 Viceconsiliari
de Vida Creixent
de Barcelona

En el temari que enguany seguim els grups de Vida Creixent arribem a un capítol molt significatiu. El P. Bernabé Dalmau, després de fer-nos reflexionar al voltant de la maduresa de saber acceptar la pròpia vida —amb les decisions que li son pròpies—, ens proposa d'endinsar-nos en uns temes que ens toquen molt de prop: el passat, les limitacions, la solitud. Són temes que preocupen quan s'arriba a una certa edat. Mirar enrere en la pròpia vida —«rebobinar»— deiem en la reunió d'animadors— sempre és un exercici saludable, no només des d'un punt de vista vital —saber fer-nos càrrec del que hem viscut— sinó especialment des de la fe. A voltes, en mirar enrere, ens adonem més fàcilment de tot el que hem rebut de Déu. De nou, surt el salmista dient-nos: «Com podré agrair a Déu tot el bé que m'ha fet?...»

Les nostres limitacions també ens preocupen, fins i tot podríem dir que ens angoixen. A mesura que ens anem fent grans anem comprovant que ja no podem fer el que feïem abans. Però les febleses també poden ser una ocasió, una oportunitat. En la reunió, tots vam estar d'acord que les

En aquests dies de Nadal, fer una estona de pregària davant del pessebre dona pau.

nostres debilitats ens donen humilitat i la humilitat ens permet trobar Déu més fàcilment... Enmig d'una societat que es vanta de ser autosuficient —tot i que la situació actual de crisi estigui qüestionant una mica aquesta percepció—, d'un món que «no necessita»

Déu, el cristià procura assumir i acceptar les seves limitacions des de Déu. «Hem d'agrar els béns que Déu ens dona i no hem d'agrar els mals?» ens diu el llibre de Job. És evident que Déu només vol el nostre bé però, potser els mals ens poden ensenyar quelcom que ens

apropi a Déu... Finalment, el P. Bernabé ens convida a reflexionar al voltant de la solitud. És una realitat que moltes persones grans estan soles i també és evident que aquesta solitud molts cops és viscuda amb tristesa. El P. Bernabé constata la tristesa de veure persones que, en quedar-se sense feina, es van apagant en una lacònica solitud i que no tenen ni tan sols una distracció per ocupar el seu temps. Davant la pregunta que ens férem en la reunió d'animadors: tens algun *hobby*? molts digueren que sí: puzzles, lectura, calendaris... Què ens aporten els *hobbies*? Ocupar el temps, distreure's. Què ens donen? Il·lusió. Tanmateix, podem aprofitar les estones de solitud per pregar. La pregària ens dona pau i acceptació. Pregària és entrar en comunió amb Déu. En aquests dies de Nadal, en la reunió

acordarem que fariem una proposta als membres dels nostres grups: fer una estona de pregària davant del pessebre. Betlem és humilitat, senzillesa, pau, silenci... i el silenci, com la humilitat, també ens apropa a Déu.

Bon Nadal.

Diòcesi de Lleida

Les meves vacances

Conxita Poza

Durant la meua vida he fet vacances de moltes menes, però les vacances d'enguany han estat tan especials que m'agradaria compartir-les amb tots vosaltres.

La primera quinzena de juliol he passat les vacances a l'hospital Arnau de Vilanova de Lleida, on he recordat moltes vegades aquelles paraules de l'estimat amic jesuïta Marc Vilarassau quan deia: «A Jesús també l'he trobat a la sala de quimioteràpia.» Jo també l'he trobat a l'habitació 402. Per a mi aquests quinze dies han estat una experiència molt enriquidora, i no em cansaré mai de donar gràcies a Déu per les persones que hi vaig conèixer i tractar.

Penso, és més, estic convençuda, que tot allò que ens passa a la vida té un significat profund i que és necessari fer-ne dues lectures. La primera, quasi sempre sol ser de caire negatiu que fa que ens fem preguntes que ens preocupen: «Per què a mi? Què he fet jo per merèixer això? Me'n sortiré?», i també reflexions que ens produeixen tristors: «Ara que estava tan bé...! Potser no suportaré tant dolor!» Però és bo i ne-

cessari no recrear-nos ni instal·lar-nos en els pensaments que ens fan mal. Cal passar tot seguit a una segona lectura, ara positiva, per tal de trobar resposta a tots aquests interrogants.

Jo hi veig molt de positiu en el meu patiment. Malgrat que he estat molt de temps amb dolors tan forts que semblava que les forces s'esgotaven i que ja no podia resistir més, he descobert i he entès tantes coses...

He experimentat molt fortament la tendresa d'en Joan, el meu espòs; jo ja estava convençuda que m'estimava i m'estima molt, però les meves expectatives han estat molt superades per la realitat; aquests mesos han estat plens d'una atenció i una delicadesa contínues. També he pogut constatar la resposta de les meves filles, que ha estat magnífica, i també he gaudit de la força de la pregària de tants i tants amics que han estat amb nosaltres.

He pogut fer moltes estones de silenci que m'han ajudat a reflexionar. Crec que la perfecció de cada persona està a rebre-ho tot, a cada moment, com un do de Déu. Avui la nostra societat parla de Déu, però penso que més que parlar de Déu, hauríem de parlar amb Ell, i més que parla-hi seria

necessari escoltar-lo per poder trobar les seves respostes.

Quan tenim una persona al davant que ens vol parlar, és fonamental fer silenci i saber-la escoltar per poder saber què ens vol dir. Una cosa semblant passa amb la pregària: hi ha persones que parlen molt amb Déu, però que no l'escolten. I com diu el P. Tardif: «Com que Ell és molt educat ens fa silenci, perquè seria de mala educació que parlessin dues persones alhora.»

He conegut la companya d'habitació, una senyora que, a més del dolor físic que la feia patir molt, tenia un altre dolor molt més fort, que era la soledat. Necessitava algú que l'escoltés, que li donés la mà i l'acaronés, però no trobava aquestes respostes en els que la visitaven, ja que les seves queixes i

lamentacions constants feien difícil les actituds de comprensió i afecte.

Era, és, una bona persona. Vam reflexionar en la seva situació i vam pregar plegades, perquè Déu l'escoltés i l'ajudés a obrir-se al seu amor i al de la seva família.

Jo he après d'ella que les ferides que hem rebut al llarg de la vida, el desamor, són les que ens incapaciten per rebre l'amor de Déu i poder-lo transmetre als altres.

Aquestes vacances m'han ajudat, i molt, a ser més humil i agraïda: humil, en veure tant de sofriment al meu voltant; agraïda, perquè he tingut dos bons equips de neurocirurgia, un dins de l'hospital, l'altre, la família amb el gran equip de pregària.

Gràcies a tots i per tot.

AGENDA

GENER

Dijous 8: reunió d'animadors. A les 5 de la tarda, a València, 244, planta 4a, sala d'actes. Tema V – «Una etapa de despreniment.»

No podran aturar la primavera

Declaració de cap d'any de Cristianisme i Justícia i entreParéntesis

Redacció

En tancar aquest any 2014, Cristianisme i Justícia (Barcelona) i entreParéntesis (Madrid) ofereixen unes breus reflexions que ajuden a comprendre, amb una mica de mesura i profunditat, els esdeveniments viscuts durant aquests mesos. Us n'ofereim uns fragments.

Primavera eclesial

L'elecció del papa Francesc ha suposat la irrupció d'un nou estil, d'un impuls renovat i d'uns subratllats diferents, i ha obert una etapa esperançada i encoratjadora. Així s'ha percebut, d'una manera força general, en el si de l'Església catòlica, d'altres confessions religioses i de la societat civil en conjunt.

El Sínode de Bisbes, que ha celebrat l'assemblea extraordinària sobre la família en el mes d'octubre del 2014, també ha fet visible el nou moment que vivim, almenys en tres aspectes. Quant al contingut, s'ha subratllat la importància de la misericòrdia enfront del rigor de la llei. Quant al mètode, s'ha potenciat el diàleg obert, la deliberació franca i el discerniment a l'escolta de l'Esperit. Quant a la repercussió pública, el Sínode ha suscitat ampli interès i grans expectatives, tant dins com fora de l'Església.

També l'Església espanyola s'obre a moments de canvi. Tot i que l'Església és tot el Poble de Déu, ens fixarem sobretot en la jerarquia local. L'elecció de Ricardo Blázquez com a president de la Conferència Episcopal Espanyola i el nomenament de Carlos Osoro com a nou arquebisbe de Madrid obren sens dubte una nova etapa, que esperem que segueixi la línia marcada pel papa Francesc. També en aquesta clau cal esperar l'imminent nomenament del nou arquebisbe de Barcelona, així com la valoració més ajustada del paper de la vida consagrada en l'Església.

En aquesta primavera eclesial també cal reconèixer-hi alguns *núvols negres*: les resistències expressades per alguns sectors de l'Església durant el Sínode i que han impedit donar a l'acollida i l'acompanyament de noves situacions familiars una carta de normalitat dins de l'Església.

Estiu econòmic

Després de més d'un lustre d'una crisi econòmica molt intensa i extensa, tan prolongada que ha passat a ser estructural, podem dir que seguim «socarrats, cremats o recremats». Alguns indicadors macroeconòmics semblen assenyalar un cert repunt de recuperació, però encara són tènues i fràgils i, sobretot, encara no afecten aquelles persones que més pateixen l'empobriment o l'exclusió social.

A més, aquesta crisi prolongada ha vingut acompanyada d'una política centrada en l'austeritat i les retallades socials, que ha generat una intensa i creixent desigualtat que amenaça seriosament la cohesió social.

L'any 2014 ha quedat marcat també

La crisi econòmica amenaça la cohesió social.

«Les resistències expressades durant el Sínode han impedit donar a l'acollida i l'acompanyament de noves situacions familiars una carta de normalitat»

«Aquesta crisi prolongada ha vingut acompanyada d'una política centrada en l'austeritat i les retallades socials, que ha generat una intensa i creixent desigualtat»

per l'explosió de molts diversos casos de corrupció. Estem parlant, segons dades del Consell General del Poder Judicial, d'uns 1.700 casos i d'unes 500 persones imputades. El que fa especialment sagnant la situació és que s'han produït i descobert en un període en què la població veu retallats els seus drets i prestacions, la qual cosa aguditza la indignació i la sospita.

Enmig d'aquesta tòrrida situació, els ciutadans se senten cremats i desitjarien sentir alguna *ombra o bri d'aire fresc* que alleugereixi una mica la situació. També n'hi ha. Sens dubte, són les famílies i el teixit ciutadà de la societat civil els qui estan actuant de coixí protector davant la crisi.

Tardor politicoinstitucional

El model construït en la transició democràtica, que s'estableix en la Constitució de 1978, comença a donar

síntomes d'esgotament.

En aquest any 2014 hem estat testimonis d'alguns esdeveniments que apunten en aquesta direcció. L'abdicació del rei Joan Carles I va venir acompanyada de les manifestacions republicanes més vigoroses de la nostra història recent; la irrupció de Podemos en les eleccions europees de maig, i el seu ràpid ascens en els mesos posteriors, mostren ja una evident fallida del bipartidisme; els canvis en la direcció d'importants mitjans de comunicació esbossen moviments ambivalents en una nova etapa del quart poder en aquests temps de la Xarxa. Si s'hagués d'assenyalar una única qüestió com la més significativa en aquest terreny politicoinstitucional, ens hauríem de referir a «la qüestió catalana», que en realitat és la crisi del model autonòmic com a marc d'ordenació territorial de l'Estat.

Hivern internacional

El panorama internacional és molt més ampli del que en aquest breu comentari podem abordar. Per això, ens limitarem a seleccionar algunes de les qüestions que ens semblen més rellevants, esbossant algunes reflexions relacionades.

Durant el mes de Ramadà del 2014, concretament el 29 de juliol, l'organització terrorista Estat Islàmic d'Iraq i el Llevant va proclamar la intenció de crear un califat estès per tot el món musulmà. S'han fet molt patents la brutalitat de les seves accions; la sistemàtica persecució de les minories ètniques i religioses, especialment dels cristians del Pròxim Orient, i en general de tots els seus opositors; l'habilitat en l'ús dels mitjans de comunicació i les xarxes socials; la ingent quantitat de recursos econòmics que mouen; el poder militar i l'amenaça que suposa

per a la pau mundial. La resposta internacional no sempre ha estat coherent ni ben articulada.

També l'estiu del 2014, l'epidèmia d'Ebola va arribar a l'opinió pública occidental, tot i que el brot actual s'havia declarat ja a finals de març a Guinea Conakry. Aquesta malaltia parla no tan sols del que significa viure en la societat del risc global ni tampoc només de les distorsionades «polítiques de la por», sinó sobretot parla de l'oblit sistemàtic d'Àfrica i de les nostres mirades interessades a la realitat.

En aquest capítol podem detectar i destacar alguna *flor d'hivern*. Concretament, n'identifiquem dues, tampoc exemptes d'ambigüitat. D'una banda, l'emergència de certs lideratges llatinoamericans que permeten recobrar l'esperança. De l'altra, l'increment de la cooperació Sud-Sud i l'ascens d'una nova multipolaritat en el tauler internacional. Res d'això no és perfecte. Però tampoc gairebé res no és només negatiu.

Conclusió

Creiem que el Senyor de la història, a través d'aquests esdeveniments, amb els seus fracassos i assoliments, continua tirant endavant la seva història de salvació per a tota la humanitat. Des d'aquesta convicció, volem acabar fent nostres unes paraules del papa Francesc en el número 218 de l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*: «La dignitat de la persona humana i el bé comú estan per sobre de la tranquil·litat d'alguns que no volen renunciar als seus privilegis. Quan aquests valors es veuen afectats, és necessària una veu profètica». Són paraules que il·luminen la nostra realitat, aclareixen la nostra anàlisi, reforcen les nostres opcions i estimulen el nostre compromís de cara a l'any 2015 que ara comencem.

«Les xerrades fan molt de bé!»

El pedagog Juanjo Fernández imparteix conferències sobre temes educatius

Redacció

És possible tenir canalla a P3 i no anar estressat? Com podem prevenir l'assetjament escolar? Com podem motivar per aprendre? Com educar la família en una alimentació saludable? Com ajudar els fills a estudiar i fer els deures? Com acompanyar-los en els disgustos o evitar les frustracions? Segur que molts pares i mares s'han formulat aquestes preguntes alguna vegada sense obtenir-ne resposta. Ara, però, ja hi ha algú que els pot ajudar en aquest mar de dubtes i inseguretats. La Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya (CCAPAC) posa a disposició de les AMPA una sèrie de conferències sobre aquests temes educatius i molts més.

Servei de Conferències... De debò serveixen les xerrades? No són activitats massa curtes, sense un efecte durador?

Depèn de la conferència. Jo puc recordar grans moments de xerrades, amb paraules sàvies que han continuat ressonant en mi molt temps després. Fins i tot de les dolentes s'aprèn el que no s'ha de fer! I pel que fa a la durada, això seria tant com dir que sempre és millor una enciclopèdia per fascicles que un llibre!

Hi ha qui diu que les xerrades són massa passives, que no s'hi comparteixen dubtes, inquietuds, experiències...?

El que és veritat és que hi ha gent per a tot. Hi ha gent a qui li encanta poder compartir, comentar, debatre, sincerar-se... Però no és una metodologia que li vagi bé a tothom. Hi ha gent a qui no li ve gens de gust explicar a altres per-

sones el que considera que pertany a l'àmbit de casa seva, però que, malgrat tot, també té els seus dubtes, les seves inquietuds, i vol aprendre. I li agrada la possibilitat d'escoltar algú que, per experiència i preparació, pot dir coses que estaran ben expressades, seran profitoses i útils i, amb una mica de sort, interessants i tot! Creiem que això és el que oferim des de la CCAPAC.

Perfil biogràfic

Juanjo Fernández és un dels conferenciants més veterans del servei ofert per la CCAPAC i autor de dues de les ponències incloses a la Guia de la CCAPAC 2014-2015. Llicenciat en Filosofia i Lletres, les seves vocacions són ensenyar i escriure. Ha estat professor de matèries diverses durant divuit anys a Jesuïtes-Clot (Barcelona), així com monitor i catequista d'infants i joves. Ha escrit obres de teatre i llibres de temàtica religiosa (com *La pregària de la porta* i *Preguem de la A a la Z*, d'Editorial Claret), així com obres de ficció (*No abras el cajón*, de Stonberg Editorial) i no ficció (*Com ajudar els fills a estudiar i fer els deures del col·le!*, d'Editorial Claret). Col·laborador de *Catalunya Cristiana*, actualment és consultor pedagògic a la Fundació Escola Cristiana de Catalunya, però la seva activitat principal són les conferències que imparteix a alumnes, mestres i famílies sobre temes educatius ben diversos.

Així doncs, com funciona el Servei de Conferències?

Hi ha un catàleg a disposició de tothom que es pot consultar en línia o descarregar, amb 54 xerrades a càrrec de 19 conferenciants, sobre temes educatius ben diversos. Per a cada xerrada hi ha una fitxa amb el contingut general de la conferència, un petit guió i les dades de contacte del conferenciant. El catàleg també detalla les condicions del Servei, amb un preu molt ajustat, i encara més avantatjós per a les AMPA federades a la CCAPAC.

Però, com decidir quins temes abordar? No seran sempre els mateixos?

Pot ser que això passi de vegades i pot ser que es degui al fet que sovint la «contractació» de les xerrades va a càrrec de mares i pares —autèntics herois!— que fan el possible i l'impossible per saber quins són els temes que interessin a les famílies de les seves escoles... però no sempre reben resposta i han de tirar endavant «amb el que hi ha». Sovint només compten amb la seva bona voluntat per fer una tasca que poques vegades és agraïda i reconeguda, i sovint amb pocs mitjans. Pensant en aquests herois, i amb el desig de donar-los un cop de mà, el catàleg també inclou un quadre amb tots els títols i les edats més indicades per a cada xerrada. A més, des de la CCAPAC s'ofereix a les AMPA un manual titulat *Com aconseguir les millors xerrades per al nostre públic*, on hi ha recursos molt útils. I no oblidem que moltes vegades els temes no són «els mateixos», o si són «els mateixos» és perquè sí que interessin a les famílies.

No són moltes conferències?

És que hi ha moltes temàtiques interessants a treballar! Els estudis, les

noves tecnologies, els límits, l'adolescència, els trastorns alimentaris, les xarxes socials, el *coaching* familiar, l'economia domèstica, la felicitat, els germans, el joc, l'afectivitat, el diàleg, la lectura, l'educació per la pau... I uns conferenciants experts, bons comunicadors i molt ben preparats, que poden donar resposta a qualsevol necessitat de les AMPA, per exemple, si els cal una xerrada no inclosa en el catàleg. Per això el Servei de Conferències és tan popular!

Queda clar que creus en l'eficàcia del Servei de Conferències...

Els qüestionaris que passem a les AMPA perquè valorin les xerrades sempre ens donen resultats molt positius, així que... sí, animo les AMPA a consultar el catàleg i fer ús del Servei de Conferències. Diu el Cohèlet que «tot té el seu moment, sota el cel hi ha un temps per a cada cosa» (Coh 3,1) i que «hi ha un temps de callar i un temps de parlar». Així que, tornant a l'inici: de què serveixen les xerrades? Doncs quan és el seu temps serveixen de molt, i fan molt de bé!

RàdioEstel

PROGRAMACIÓ ESPECIAL DE RÀDIO ESTEL

DIA 28 DE DESEMBRE

13.00 – Tribut a George Moustaki, amb Marina Rossell
18.30 – Història de Catalunya amb cançons

Laudes i missa de Montserrat, i a les 17.00 hores, missa famílies des de la Sagrada Família.

PROGRAMA ESPECIAL CAP D'ANY

Des de les 19.30 del dia 31 i fins a la mitjanit de l'1 de gener del 2015, celebrem l'arribada de l'any nou amb els millors moments de la història de la música.

- 107,5 Andorra
- 105,0 La Seu d'Urgell
- 98,4 Osona
- 91,5 Lleida
- 96,8 El Garraf
- 90,1 Tortosa
- 104,4 La Cerdanya
- 103,4 Girona
- 93,7 Catalunya Central
- 106,6 Barcelona
- 100,6 Tarragona

Crítica literària

Un llibre de capçalera

José Luis Vázquez Borau, impulsor a Catalunya del personalisme comunitari, fundador de l'Institut Emmanuel Mounier a casa nostra, autor de més de seixanta obres sobre aspectes religiosos i d'espiritualitat, és doctor en Filosofia i en Teologia. El llibre que comentem es presenta com una síntesi de la religió cristiana, a partir de preguntes i respostes, escrit des d'una gran sensibilitat per l'opció preferencial pels pobres, per la cerca d'un sentit espiritual de la vida, a l'estil del testimoni dels seguidors de Foucauld.

El seguiment del Crist és explicat com una vivència de la vida des de la pobresa i la fragilitat, la donació als altres i el misteri de la transcendència. El llibre reivindica una concepció espiritual de la vida, entesa com allò més autènticament natural (p.9), on els pobres i marginats, els sofrents, esdevenen el rostre més fidel de Jesús. La dignitat de tota persona humana fonamenta la llibertat i la solidaritat entre els germans en l'existència.

El llibre té una primera part en la qual parla dels fonaments del cristianisme, i la seva evolució històrica. A la segona part ens mostra el paper de les esglésies cristianes i els diferents moviments religiosos que s'han donat. Final-

JOSÉ LUIS VÁZQUEZ BORAU
100 preguntas sobre el cristianismo
Editorial San Pablo, 2014, 287 pàg.

ment, té una conclusió on es plantegen grans preguntes, com ara com parlar de Déu davant de tanta injustícia humana, el sentit de la vivència mística, si hi ha una única religió veritable, la increença, el paper pacificador de les religions, i el diàleg interconfessional. Un vocabulari i una bibliografia molt útils acaben l'obra.

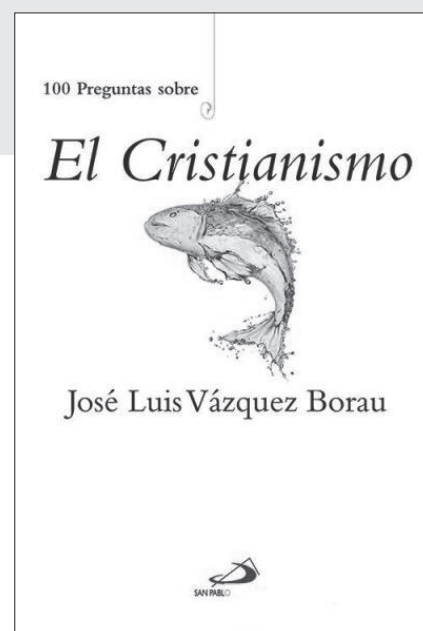
L'autor cerca el sentit pregon del naixement del Crist, ens presenta el paper maternal de Maria, la vida, mort i resurrecció de Jesús, el Messies, amb el seu missatge d'esperança. Ressegueix el paper de l'Església al llarg de la història. Una història marcada per l'alenada de l'Esperit i pels cismes i les divisions. Concilis, heretgies, ús polític de la religió, però també conreu de la vida monàstica, del misticisme, de l'espiritualitat...

Els grans moments de la història d'Europa es presenten davant del lector, com ara la reforma cistercenca, les croades, el sorgiment de l'orde dels

predicadors o dominics, la inquisició, els grans savis com sant Albert Magne o sant Tomàs d'Aquino, la passió pel diàleg de Ramon Llull, l'escolàstica, la reforma protestant, la contrareforma i l'empremta de sant Ignasi de Loiola, sant Francesc Xavier, les reduccions jesuïtes al Paraguai, la secularització posterior a la Revolució Francesa, el materialisme dogmàtic arran de la Revolució Russa, el Concili Vaticà II, l'impacte dels darrers Sants Pares...

Es tracten les festes i els ritus, les icones, els sacraments, l'eucaristia, l'art cristià. La història de l'Església, actualitzada fins al papa Francesc, permet contrastar el catolicisme, l'ortodòxia i el protestantisme. També l'anglicanisme i els grups radicals que emigraren als Estats d'Units d'Amèrica.

L'autor mostra un gran interès per destacar el camí dels místics, Charles de Foucauld, Mounier, Ignacio Ellacuría, i molts d'altres. La part final del llibre es dedica a estudiar els nous moviments

cristians i altres de caràcter sectari que plantegen nous reptes entorn de la fe. Som davant d'un llibre de capçalera per a persones que vulguin un compendi de la doctrina cristiana, actual, vivencial, preocupat no tan sols per la veritat sinó també pel bé. Un treball molt recomanable per la seva utilitat pedagògica.

Joan Lluís Pérez-Francesch
Professor de Dret Constitucional

Crítica teatral

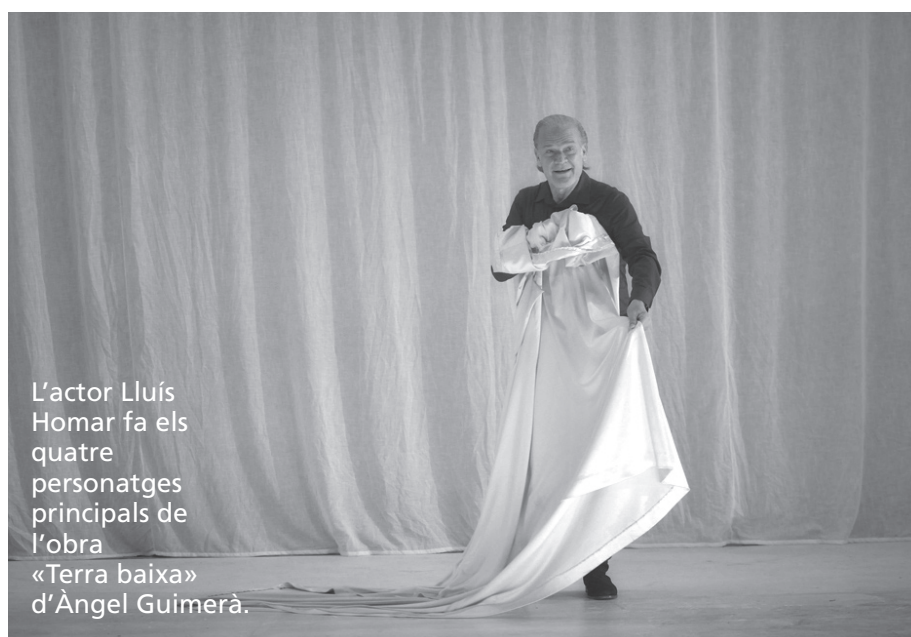
Un Manelic multiplicat per quatre

«TERRA BAIXA & LLUÍS HOMAR», d'Àngel Guimerà.
ASSESSOR DRAMATÚRGIA: Xavier Albertí.
COMPOSICIÓ MUSICAL I VEU: Sílvia Pérez Cruz.
Intèrpret: Lluís Homar.
Direcció: Pau Miró.
Teatre Borràs, Barcelona.
Fins a l'11 de gener.

Si adoptéssim un terme gastronòmic que està molt a *la page*, podríem dir que el que fa l'actor Lluís Homar amb aquesta versió unipersonal de *Terra baixa* és primer «deconstruir» l'obra d'Àngel Guimerà per tornar-la a «reconstruir». I després, tastar-la, flairar-la, paladejar-la...

Seria una frivolitat qualificar el resultat d'aquest muntatge de simple monòleg perquè Lluís Homar —malgrat les aparences— no monologa sinó que dialoga, fa les rèpliques, contrasta i dona vida als principals personatges d'un dels clàssics catalans més cèlebres i els posa cara a cara en una sola veu, però també una veu amb matisos: la de la Nuri (la petita llesta com la fam de cal Perdigons), la de la Marta (la noia òrfena que, abans d'adoptar un pare, demanava caritat en una porta-

© David Ruano

L'actor Lluís Homar fa els quatre personatges principals de l'obra «Terra baixa» d'Àngel Guimerà.

lada d'església de Barcelona), la del Manelic (el pastor de les muntanyes altes que un dia va matar un llop) o la del Sebastià (el terratinent amo de tot i de tothom).

Lluís Homar representa cadascun dels quatre personatges sense que necessiti gaires caracteritzacions. Només en una ocasió s'emprova el vestit blanc de núvia del casament forçat de la Marta amb el Manelic. Només en una altra ocasió es posa fugaçment la samarra de pastor que li teixeix la petita Nuri. Només en un moment de ràbia clava

el ganivet de cuina a la taula de fusta. Només en un moment de ferotgia transfigura el rostre com un llop...

Però són moments que acompanyen l'anar i venir, d'una banda a l'altra de l'escenari, de l'actor convertit en els quatre personatges alhora, als quals fa dir allò més essencial de tot el discurs de Guimerà, tan essencial que la dramatúrgia es converteix en un relat d'una hora i quart a tot estirar, explicat com un conte a la vora del foc.

Lluís Homar —que té un lligam sentimental per la seva relació professional

des de molt jove amb *Terra baixa*— s'ha envoltat d'un equip propi de gran producció. Ha comptat amb Pau Miró en la dramatúrgia i la direcció i també amb els consells dramaturgics de Xavier Albertí. Però, a més, hi ha afegit la riquesa musical i la veu suggeridora, estremidora, de la cantant Sílvia Pérez Cruz, amb diverses peces al llarg del relat i una d'original sobre *Terra baixa*.

La il·luminació i l'escenografia són també dos elements essencials del muntatge. Dos espais separats per un cortinatge de tul blanc marquen les dues ambientacions de l'obra, la terra alta i la terra baixa. La puresa de les altures i la maldat de la plana. Un fons immens de fullaraca tardoral, ocre daurat, per a la terra alta, i un espai blanc, simbòlic, de l'interior de la masia, per a la terra baixa.

Tothom espera el final de la història feta llegenda. I tothom sap quan ha d'aplaudir, sense esperar el fosc, i en un impuls unànim, fer-ho, a més, a peu dret. Molts d'ells són els espectadors fidels al teatre de sempre, els que se saben passatges de *Terra baixa*, els que, com Lluís Homar, paladejen de memòria les paraules de la Nuri, la Marta, el Sebastià o el Manelic, i els que es confabulen amb el pastor quan aquest els diu, des de fa més de cent anys, tres vegades, com aquell qui no vol la cosa: «He mort el llop... he mort el llop... he mort el llop...»

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

NADAL

- **MATARÓ.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 17.00, *Pastorets* de Mataró a la Sala Cabanyes.
- **PESSEBRE VIVENT.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 18.00, 20è pessebre vivent de Porrera, entorn del pont vell i del riu Cortiella.
- **L'ESTEL DE NATZARET.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 18.00, representació de *L'Estel de Natzaret* de Ramon Pàmies, a càrrec de Joventut Artística. Teatre Orfeó Calellenc, c/ Església, 249 – Calella.
- **ELS PASTORETS.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 18.30, representació dels *Pastorets del segle XXI* de Bru de Sala al Foment Parroquial de Cultura, c/ Francesc Santacana, 3 – Martorell.
- **OLOT.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 19.00, representació dels *Pastorets* a l'Orfeó Popular d'Olot.
- **VALLS.**— El **diumenge 28, dilluns 29 i dimarts 30 de desembre**, a les 18.00, pessebre vivent al barri antic de Valls.
- **AGRUPACIÓ ILERDENCA DE PESSEBRISTES.**— El **dilluns 29 de desembre**, a les 18.30, ruta pels pessebres de Lleida amb música tradicional. Inici de la ruta a la capella del Peu del Romeu.
- **MUSEU EPISCOPAL DE VIC.**— El **dimarts 30 de desembre**, a les 11.00, taller d'ornaments nadalencs per a nens de 6 a 12 anys. Més informació: pl. Bisbe Oliba, 3 – Vic.
- **BASÍLICA DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ.**— El **dimecres 31 de desembre**, a les 20.00, missa (Santa Maria) de final d'any. Cant *Oh Déu, us lloem* i benedicció del Santíssim; el **dijous 1 de gener**, a les 19.30, cant de la Sibil·la, després de vespres. Intèrprets mallorquins. Orgue: Lorién Santana. Sibil·la: mezzosoprano de l'Escola Mallorquina. Versió de Manacor, recollida al segle XIX per Josep Massot i Planes. C/ Aragó, 299 – Barcelona.
- **TALLER INFANTIL.**— El **dissabte 3 de gener**, a les 11.00, taller *Fanalets per la cavalcada dels Reis* al Mercat Municipal del Masnou.
- **ALCOVER.**— El **diumenge 4 de gener**, a les 18.00, pessebre vivent a la parròquia de l'Assumpció d'Alcover.
- **EXPOSICIÓ.**— Fins al **dissabte 31 de gener** es pot veure l'exposició «El Nadal de Mn. Salvador Ramon» al vestíbul del centre tarraconense El

- **XV BIENNAL DEL PESSEBRE CATALÀ.**— Fins al **dissabte 28 de febrer** es pot veure aquesta mostra de diorames fets amb material de rebuig. Sala d'exposicions temporals del Museu Darder de Banyoles.

ALTRES BISBATS

- **NOVAHUMANITAS.**— El cap de setmana del 9 a l'11 de gener, a Talavera/Madrid, sessió de dimensió humana sobre *Creixer en verdadera autoestima*, amb M. Ángeles de los Ríos. Més informació: tel. 686 559 905, info-madrid@novahumanitas.org.

BARCELONA

- **SARDANES.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 11.00, ball de sardanes amb les cobles Marinada i Ciutat de Terrassa a la plaça d'Ocata del Masnou.
- **FUNDACIÓ PALAU.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 12.00, la companyia La Paparra representa l'espectacle de titelles per a nens de 0 a 8 anys amb música en directe: *El conte del Trencanous*. C/ Riera, 54 – Caldes d'Estrac, tel. 937 913 593.
- **CORAL SANT JORDI.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 18.00, concert de la Coral Sant Jordi a l'auditori dels Costals (av. Pau Casals – Castellbisbal).
- **COR DE CAMBRA FRANCESC VALLS.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 10.30, missa conventual a la catedral de Barcelona: ofertori: *In te Domine speravi* de J. P. Pujol; comunió: *Fili, quid fecisti* de Lassus; sortida: *In dulci jubilo* de M. Praetorius; el **dijous 1 de desembre**, a la solemnitat de Santa Maria Mare de Déu, a les 10.30: ofertori: *Felix namque* de Byrd; comunió: *Exaltata est Sancta Dei Genitrix* de Morales; sortida: *Alma redemptoris Mater*, de F. Suriano.

- **ADORACIÓ NOCTURNA.**— El **dijous 1 de gener**, a les 00.30, adoració nocturna a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa, c/ Consell de Cent, 110 – Barcelona.
- **CARILLÓ.**— El **diumenge 4 de gener**, a les 12.00, concert *Demà arriben els tres reis* amb Anna M. Reverté. Lloc d'audició: pati dels Tarongers o Galeria Gòtica del Palau de la Generalitat.

- Perquè el naixement del Redemptor porti pau i esperança

- Perquè els pares siguin autèntics evangelitzadors

SOLSONA

- **MATRIMONI I FAMÍLIA.**— El **disabte 17 de gener**, a les 10.00, comença un curs d'aprofundiment organitzat per l'Escola de Formació de Laics i la Delegació de Pastoral Familiar sobre *El matrimoni i la família*. Serà al Seminari de Solsona. Més informació i inscripcions: efl@bisbatsolsona, tel. 629 428 683.

TARRAGONA

- **ORGUE.**— El **diumenge 28 de desembre**, a les 18.00, concert d'orgue a la catedral de Tarragona amb Montserrat Torrent.
- **PAU.**— El **dimecres 31 de desembre**, a les 12.00, toc de campanes per la pau al món a la catedral de Tarragona.
- **ADORACIÓ NOCTURNA.**— El **dimecres 31 de desembre**, a les 22.45, vigília de cap d'any presidida per l'arquebisbe Jaume Pujol a l'església de Ntra. Sra. del Sagrat Cor de Tarragona (Jesús i Maria, c/ Méndez Núñez).
- **TEOLOGIA A L'ABAST.**— El **diu-
menge 4 de gener**, a les 19.45, *La persona divina de Jesús*, al Catllar.

TERRASSA

- **CATEDRAL.**— El dijous 1 de ge-

DIVERSOS

PER DESTINACIÓ, professor busca allotjament a Barcelona, a partir de gener. Zona: Escola Industrial-Hospital Clínic, preferiblement. En règim de despesa. També en pis compartit. Tel. 609 853 080.

SRA. jubilada, amb bona salut, s'ofereix per cuidar persona gran. Preus ajustats. Tel. 932 690 272.

ADVOCADA especialista en nul·litats
matrimonials i separacions. 1a visita
gratuïta. Tel. 934 510 707.

Si voleu anunciar-vos, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadret, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho juntament amb un gir postal o xec bancari a CATALUNYA CRISTIANA
c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona.
També podeu fer un ingrés o transferència al número de compte de "la Caixa": 2100 3013 20 2200391741

NOMBRE DE SETMANES **x 15 € IMPORT TOTAL**

NOM

ADREÇA

POBLACIÓ C. P.

TELÈFON DNI/CIF

A grid consisting of 10 rows and 20 columns of small squares, totaling 200 squares.

Preu per setmana 15 euros (IVA Inclòs)

RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

Des del carrer

XAVIER ORRIOLS, FOLKLORISTA I ESTUDIÓS DE LES CAMPANES

«La campana travessa els segles»

Samuel Gutiérrez

La campana ha estat «l'instrument de Déu» per antonomàsia. El seu so ha aplegat durant segles els fidels per constituir l'Església. Avui, però, en el context de la modernitat, han perdut bona part del seu gran valor simbòlic, religiós i també patrimonial. El folklorista Xavier Orriols, estudiós de les campanes, creu que haurien d'estar més protegides ja que formen part de les nostres arrels culturals i religioses.

Per què es diu que el so de les campanes és «la veu de Déu»?

És una bonica metàfora. Com deia recentment el bisbe de Sant Feliu, la feina de les campanes i dels campaners té a veure amb la *clēsís*, que és la crida, la convocatòria... I d'aquí ve l'*ecclesia*, que és l'assemblea, l'Església. Les campanes porten missatges gravats en relleu al cos de les campanes. I són missatges que travessen els segles... En alguna campana he trobat aquesta epigrafi: *Tuba Dei sum, que au ecclesiam voco* («Sóc instrument de Déu, que a l'església crida»). Les campanes fan la crida per constituir l'Església. En definitiva és aquest el missatge: la veu de Déu que aplega fidels per escoltar la seva Paraula.

Una veu que ha perdut força avui?

Les campanes han estat un mitjà de comunicació dominant en un moment donat de la història i durant molts segles. Actualment tenen molts competidors, que donen, a més, missatges molt més elaborats. Ha canviat molt el món! La campana ha perdut centralitat com també l'ha perdut el fet religiós com a element de cohesió social.

En alguns casos, sembla que, fins i tot, les campanes molesten?

Hi ha gent que té la pell molt prima. Les campanes han estat sempre signe de civilitat i ara sembla que són tot al contrari. Està estudiat, a més, que el cervell humà està acostumat a assumir determinats sons i passat un temps ja no el destorben. Crec que hauríem de ser més respectuosos amb el so d'aquesta música que travessa els segles.

Què destacaria del so de la campana?

Com a instrument, el so de la campana té dues característiques: la potència i la complexitat. És la suma dels diversos anells campaniformes i, per això, el seu discurs sonor és molt particular, amb alguns harmònics que només tenen les campanes. Això fa que cap campana soni de la mateixa manera.

Què han significat les campanes per al cristianisme a Catalunya?

El cristianisme marca a tot arreu

una certa cultura. Una cultura que creix al voltant de les campanes, que són les que convoquen l'assemblea. Catalunya forma part d'aquest context. Tots els agrupaments humans de la Catalunya mil·lenària es van fer al voltant dels campanars.

Hi ha el perill de perdre les campanes?

No ho crec. La tendència avui és a posar en més valor la cultura de les campanes, tot i que també cal dir que cada poble i cada parròquia és un món. Malauradament, és un bé que no ha estat protegit oficialment. Les campanes han patit també la irrupció de la modernitat. La professió de campaner ha anat desapareixent i els campanars s'han anat electrificant. És evident que no ens podem oposar al progrés, però és important que l'electrificació sigui rever-

sible i que es puguin continuar fent els repics manuals.

Per què és important tenir cura d'aquest instrument mil·lenari?

A més de totes les connotacions simbòliques i religioses, les campanes tenen també un valor patrimonial. I també el seu so. El Dr. Llop deia que la campana és una capsula del temps que ens permet sentir una música intacta durant segles.

Sembla que hi ha relleu en les associacions de campaners... i també es continuen fonent noves campanes. El futur és esperançador?

Crec que sí. Hi ha signes dels temps que ens donen esperança. Hi ha associacions que tenen força gent jove en règim de voluntariat. A Reus, per exemple, són els minyons escoltes els que toquen les campanes durant les festes. També tenen grans equips de campaners a Cervera i a Mataró.

Pensant-ho millor

Francesc Riu,
salesià
President de la
Fundació Rinaldi

Persona i dignitat

No podem oblidar la trobada del papa Francesc amb els membres del Parlament Europeu a Estrasburg. Si ho féssim, cometriem un greu error. Els seus missatges seran sempre actuals, i cal que ens preguntem què hem de fer perquè incideixin en la nostra vida.

En el discurs que hi va pronunciar, una de les paraules més repetides va ser aquesta: *dignitat*, referida a la persona humana. Em sembla oportú preguntar-nos per què el Papa s'hi va voler referir i considerar-la una «paraula-clau». En recordo alguns pensaments que demanen reflexió.

«La nostra història recent es distingeix per la inqüestionable centralitat de la promoció de la dignitat humana, en contra de les diverses formes de violència i discriminació, també presents a Europa en el decurs dels segles.»

«El descobriment de la importància dels drets humans és fruit d'un llarg camí teixit de molts sofriments i sacrificis, que ha contribuït a formar la consciència de la preciositat, la unitat i la singularitat de cada una de les persones humanes.»

«Avui, la promoció dels drets humans ocupa un lloc central en el compromís de la Unió Europea amb vista a fomentar la dignitat de la persona, en el si de la Unió i en les relacions amb els altres països.»

«Es tracta d'un compromís important i admirable, perquè persisteixen massa situacions en les quals les persones són tractades com si fossin simples objectes, com si poguéssim programar-ne la concepció, la configuració i la utilitat, i com si poguéssim prescindir-ne quan ja no ens servissin per haver esdevingut dèbils, malalts o vells.»

«De quina dignitat podem parlar quan no és possible expressar la nostra manera de pensar o viure amb llibertat la pròpia creença religiosa?»

«Quina dignitat és possible si no existeix un marc jurídic ben definit que limiti el domini de la força i faci que la llei prevalgui per damunt de la tirania del poder?»

«Quina dignitat pot tenir un home o una dona que és objecte de tot tipus de discriminació?»

«De quina dignitat podrà gaudir una persona si no té al seu abast l'aliment i el mínim essencial per viure o, encara pitjor, si no pot tenir accés al treball que l'ungeix de dignitat?»

«Promoure la dignitat de la persona significa reconèixer que té uns drets inalienables que ningú no li pot arrabassar.»

Rauxa

Ell ho ha fet tot per mi

Per Nadal revivim i actualitzem la vinguda de Jesucrist al món i en donem gràcies. Amb el seu naixement de Maria, Déu s'abaixa, és Ell qui pren la iniciativa i ens ve a trobar. No som pas nosaltres els qui decidim aquesta benaurada trobada, perquè Ell sempre se'ns avança. Davant de la presència del Senyor nosaltres no podem fer gran cosa: només adorar-lo i estimar-lo amb el cor ple d'admiració i gratitud, tal com van fer a Betlem els pastors i els mags d'Orient.

Quan Jesucrist ens surt a trobar al llarg de la nostra vida, Ell no ens demana res, sinó que ens ho ofereix tot. Concretament Ell ens ofereix a cadascun dels homes el seu

amor absolut i incondicional. Llavors, fent ús de la llibertat que ens ha estat donada per Déu, a nosaltres ens pertoca o bé acceptar-lo o bé rebutjar-lo. Sempre que Jesucrist se'ns fa present no ens mana pas de fer això o allò altre, perquè Ell ja ho ha fet tot per nosaltres, ja ho ha fet tot per mi. Efectivament, quan el cor de l'home sent que per més coses que faci, allò sempre quedarà infinitament lluny del que Jesucrist ha fet personalment per ell, aleshores només li queda abandonar-se al seu pit misericordiós. Per Nadal l'home es deixa vèncer per l'amor pur de Déu, es reclina davant d'Ell i li'n dona gràcies.

Eduard
Brufau

Mai no saps quan la vida
et deixarà de somriure.

**AQUEST NADAL,
AJUDA'NS.**

Envia un **SMS** amb
CARITASBARCELONA
al **28014**

933 013 550
www.caritasbcn.org

 /caritasbarcelona
 /caritasbcn

Per a col·laborar envia CARITASBARCELONA al 28014 i realitzaràs una donació íntegra d'1,20 € a favor de l'entitat. Servei de SMS solidari operat per Altiria TIC (www.altiria.com) i la Asociación Española de Fundraising (www.aefundraising.org); núm. d'atenció al client: 902 00 28 98; apartat de correus 36059 - 28080, Madrid. Col·laboren Movistar, Vodafone, Orange, Yoigo i Euskaltel.